תלמוד בבלי · אחרונים · ברכת הזבח

ברכת הזבח על תמורה

רבי אהרן שמואל קאידנוור

ספריית אור ברסלב · or-breslev.co.il

ברכת הזבח על תמורה

רבי אהרן שמואל קאידנוור

מקור הטקסט: פנינים · רישיון: GNU FDL 1.3

התכנים שלפניכם נאספו, מוינו, סוננו ונערכו בעמל רב ובמסירות על ידי צוות פרויקט 'אוצריא' (otzaria.org).

לקריאה באתר, עם המפרשים והמקורות ליד כל שורה: https://or-breslev.co.il/library/ברכת-הזבח-על-תמורה/
הקובץ נוצר ב־18 בנובמבר 2026 מגרסה v38-202611162349 של הספרייה.

תוכן העניינים

דף ב. 5
דף ב: 6
דף ג. 7
דף ג: 8
דף ד. 9
דף ד: 10
דף ה. 11
דף ה: 12
דף ו. 13
דף ו: 14
דף ז. 15
דף ז: 16
דף ח. 17
דף ח: 17
דף ט. 18
דף ט: 19
דף י. 20
דף י: 21
דף יא. 21
דף יא: 22
דף יב. 23
דף יב: 24
דף יג. 24
דף יג: 25
דף יד. 26
דף יד: 27
דף טו. 28
דף טו: 28
דף טז. 30
דף טז: 30
דף יז. 31
דף יז: 32
דף יח. 33
דף יח: 34
דף יט. 34
דף יט: 35
דף כ. 36
דף כ: 37
דף כא. 38
דף כא: 39
דף כב. 40
דף כב: 41
דף כג. 42
דף כג: 43
דף כד. 43
דף כד: 44
דף כה. 45
דף כה: 46
דף כו. 47
דף כו: 48
דף כז. 49
דף כז: 49
דף כח. 50
דף כח: 51
דף כט. 51
דף כט: 52
דף ל. 53
דף ל: 54
דף לא. 55
דף לא: 56
דף לב. 56
דף לב: 58

דף לג. 59
דף לג: 60
דף לד. 61

דף ב.

חדושים

תמורה פרק א הכל ממירין

רש"י ד"ה בעלי חוברין כו' לית לי' (הד"א) דודאי אינו טעון סמיכה כיון כו' עכ"ל ובמנחות (דף צ"ג ע"א) ובריש ערכין לא פי' כן אלא דס"ל דא' סומך לכולם ולזה (הסמיכו) [ברכת הזבח: הסכימו] התוס' שם:

תוספות ד"ה וסופג כו' וי"ל דלא נחת כו' עוד י"ל דלעולם לא לקי אלא מ' כו' עכ"ל. נראה דהני ב' תירוצים תלוי בשני גירסאות (שבדף ד' ע"ב) דפריך שם והא מימר דלאו שניתק לעשה כו' וסופג את המ' ומשני הו"ל ב' לאוי וחד עשה ולא אתי חד עשה ועקר ב' לאוי ולפי גירסא זו ע"כ סובר רב דימי דהני לאוי הוי בחד ענינא דאי חד בשלו וחד בשל חבירו א"כ כשהמיר בשלו אמאי לוקה הא לא הוי אלא חד לאו בשלו וכבר נתקו לעשה אלא בע"כ ס"ל דהוי ב' לאוי בחד ענינא ולפיכך סופג פ' דהוי ב' לאוי אבל לפי גירסא שהביא שם רש"י ז"ל שאני התם דהוי לאו ששוה בכל וכ"כ הרע"ב להדיא ולפי' אפי' חד לאו הוי סגי דהוא שוה בכל ובע"כ הלאו השני צריך לשל חבירו וא"כ אינו לוקה אתמורה שלו כ"א מ' וכן על של חבירו מ' לחוד ולעולם לא לקי אתמורה שלו פ' ולפי זה הא דפריך (בדף ט' ע"א) ולכתוב לא יחליפנו ולא בעי ולא ימיר היינו לפי גי' דלאו השוה בכל ולא יחליפנו קאי בשל חבירו א"כ שלו הוא כ"ש אבל לפי הגי' דהוי ב' לאוי לא פריך מידי דהא לדידי' בעינן משום ב' לאוי ולא מצרכינן כלל לשל חבירו ודו"ק כנ"ל. ובזה מיושב מ"ש בס' לחם משנה אמ"ש התוס' בתירוצם דלקי פ' הא לקמן בברייתא מצרכינן לשל חבירו ולפימ"ש א"ש. וסעד לדברי מצאתי אח"ז בס' חדש נקרא יבין שמועה. וכ"ז נמי דלא כמ"ש המהרש"א דפ"ק דחולין ע"ש דלא דק:

ד"ה הא גופא כו' פריך בריש חולין וצריך כו' וכן פירש"י התם דר"ל כו' כצ"ל. ועוד מאי קמשני ממה שהקשה כו' עכ"ל. ר"ל דאי ס"ל דזה לא מיקרי קשיא דבעינן תרתי דיעבד לא צריך לשנויי הכל מתפיסין והו"ל לשנויי בקיצור דאיירי בתרתי דיעבד ואפ"ה ל"ק דמלקות אתי לאשמעינן ולפר"ת צ"ל דודאי גם בכאן קשה תרתי דיעבד ל"ל ומשני דקמ"ל דנתפס במזיד אף דלקי ודו"ק נ"ל:

הגהות

פרק הכל ממירין.

(מיימוני פ"א מה' תמורה).

הכל כו' לאתויי יורש (גז"ש). ובריש ערכין ביארתי סוגיא זו בס"ד. ע"ש.

הא גופא קשיא כו' ממירין לכתחלה והדר תני לא כו' כצ"ל והשאר נמחק:
תוספות ד"ה שאין זכין בחייהם כו' (שייך למתני' דלקמן דף ז' ע"ב):
ד"ה הא גופא כו' חלק עליו דהא אמרינן כו' וא' נשים לכן פר"י דתנא בהכל כו' כצ"ל:
ד"ה תחלת הקדש כו' כמו במס' נזיר משום כו' (כצ"ל) וחילופיו שני כו' כצ"ל:
ד"ה ור"מ כו' וא"ת אמאי כו'. ועיין מ"ש בזה בס"ד במס' ערכין:
ד"ה ואין מביאין נסכים כו' (שייך לע"ב):

דף ב:

חדושים

גמ' אשה נמי כי עבדא לא לקיא קמ"ל. מכאן מוכיח בס' ל"מ דאשה לוקה בתמורה ודלא כמשמעות הכ"מ שם דנראה מדבריו דתמורה עבדא אבל לא לקיא ולפי משמעות ל' רש"י ז"ל משמע דה"ג אשה נמי לא עבדא תמורה קמ"ל ולפיכך כ' רש"י בל' ראשון דה"ג אבל בלשון שני לא גרסי' לא לקיא וא"כ דינה כמו דעושה תמורה ומתפיסין בתמורה אבל לא לקיא כיון דאינו עונש ששוה בכל וזו טעם של הרמב"ם אליבא סברת הכ"מ. נ"ל:
עכו"ם מהו שימיר מי אמרינן כו'. הקשה א' מהבחורים הא אמרינן לעיל דילפינן תחלת הקדש מסוף הקדש ובסוף הקדש קיי"ל דקרבנו של עכו"ם אין טעון סמיכה כמ"ש רש"י לעיל בשם ת"כ בנ"י סומכין ואין הנכרים סומכין וא"כ נילף גם תחלת הקדש דאינו ממיר ולק"מ דודאי ניחא יותר ללמוד תמורה שהיא תחלת הקדש שלו מתחלת הקדש שלו משא"כ לעיל איירי בקרבן שאינו הקדש שלו ולא שייך ללמוד מהקדש שלו כ"א מסוף הקדש של אביו לענין סמיכה וניחא טפי ללמוד יורש מיורש מה שיש ללמוד הקדש מסוף הקדש. ודו"ק נ"ל:
רש"י ד"ה אקדושי לא מקדיש כו' אמורי מימר בתמיה כי היכי דלילקי שהגיע כו' אינו מדוקדק דהאיבעיא לא קאי דלילקי דהא קטן הוא אלא אי תמורתו תמורה. ק"ל. עד י"ג שנה הס"ד:

הגהות

גמ' קטן מהו שימיר (גז"ש)
עכו"ם מהו שימיר כו' (גז"ש)
אמר רבא ת"ש כו'. זבחים (דף מ"ה) ושם ציינתי וסימנתי המראה מקום מהמיימוני והארכתי בביאור דעת הרמב"ם ז"ל ודלא ככ"מ ובעל תוי"ט וא"צ לכפול הדברים בכאן וע"ש:

ואין מביאין נסכים אבל קרבנו טעון נסכים דברי ר"ש כו' אבל בקדשי ב"ה מועלין בהם כצ"ל. ול"ג מודה ר"ש שמועלים וכך מוכח כאן בתוס' ובזבחים גם במס' זבחים ל"ג לה. ורמי ב"ח בהקדיש עכו"ם כו' כצ"ל:

אמר ר"י המקדיש מוסיף חומש כו' (מיימוני פ"ז מה' ערכין ופ"א מה' תמורה):

רש"י ד"ה לא מתפיס בה תמורה כו':

ד"ה בד"א כו' קמא אין מועלים כו' כצ"ל:

ד"ה קתני מיהא כו' תמורה ותיפשוט מיהא. הס"ד:

ד"ה ה"ג תיפשוט כו' יכול לפדותו ומוסיף כו' ליתן חומש הד"א והס"ד:

ד"ה ומתכפר כו' ותיפשוט מהא הס"ד:

ד"ה והתורם כו' תלת מילי נינהו. הס"ד:

תוספות ד"ה בד"א כו' פירש"י דאתאן לר"ש ור"י כו' וה"ק ר' יוסי אומר בכולן אני כו' (ואפי' בקדשי ב"ה ועיין בתוס' דזבחים דדחי פי' זה ג"כ מהא דערכין ה' ע"ב ע"ש) והא דקאמר ר"ש אין מועלין כו' כצ"ל:

דף ג.

חדושים

גמ' דכתיב נפש כי תמעל מעל וחטאה בשגגה וילפינן חטא חטא מתרומה ובתרומה כתיב בנ"י ואין חייבין כו' כצ"ל נ"ל. וכ"ה בזבחים (דף מ"ה ע"ב) וכך מוכח לקמן דקאמר מ"ט דכי גמרינן מעילה חטא חטא מתרומה כו' אבל הגירסא שבספרים שלנו אינה ברורה דמבנ"י לא ילפינן אלא דהעכו"ם אינן בני מעילה אבל קרבנם י"ל דמועלים בהם אפי' ישראל ועוד דעיינתי בקרא ולא כתיב דבר אל בנ"י עיין סוף פ' ויקרא ודוק נ"ל:

ואין מביאין עליהם נסכים כו' דברי ר"ש מה"מ כו' ול"ג מתניתין וגמ' כי פיסקא היא לברייתא דלעיל ודזבחים ולא משנה היא ולא כתבתי זאת אלא להוציא ממ"ש הכ"מ (בפ"ג מה' קרבנות) בשם הר"י קורקוס שהיא משנה וטעות הוא בידו וק"ל וכ"כ בס' ל"מ:

רש"י ד"ה ת"ל ככה כו' ומשל צבור וליל"א דכתיב בספרים כו' ר"ל דללשון ראשון מביא הצבור וללשון השני יכול להביא העכו"ם אף משלו:

תוס' ד"ה ומעשר דגן כו' והיינו ר"ש דאית ליה הך דרשא כו' עכ"ל. ר"ל דר"ש ס"ל דתרומת עכו"ם אינה תרומה כדאיתא במס' תרומות ומייתי לה פ' האיש מקדש (דף מ"א ע"ב) אבל רבנן דפליגו התם וס"ל דתרומת עכו"ם תרומה ומדמעת א"כ הא דעכו"ם אין עושה

תמורה ס"ל לדידהו לישנא קמא הנאמר כאן משום (דברים ענייני') [ברכת הזבח: דברי עניין] כו' נ"ל וק"ל:
ד"ה מה תרומה כו' כדתנן בכריתות כו' ט"ס יש בדבריהם דאין משנה זו ענין לכאן דהא התם בקדשי מזבח איירי ונראה דכצ"ל כדתנן במכות יש חורש תלם א' וחייב עליו ח' לאוין וקחשיב דשור וחמור במוקדשין וכו' ור"ל דרש"י פי' בפסחים (מ"ו ע"א) דלאו א' לוקה משום חורש ועובד בחמור ומעל משום קדשי בדה"ב הוא ודלא כמשפרש"י במכות (כ"א ע"ב) וע"ש בתוס'. נ"ל:

הגהות

גמ' גבי טומאה ולא יחללו כו' וכתיב גבי נותר ואוכליו עונו ישא כי את קדש ד' חלל כו' כצ"ל:
ולא עכו"ם ואין עושין תמורה כו' כצ"ל. (מיימוני פ"א מה' תמורה).
בני ישראל ולא עכו"ם:
חוץ מנשבע ומימר כו' (מיימוני פ"א מה' תמורה):
רש"י ד"ה ר' יהודא כו' בהא מילתא. הס"ד:
ד"ה לא עשה מעשה פטור חוץ כו' כצ"ל והד"א:
תוספות ד"ה לא נהנין כו' כיון דאית בהם קדושה לענין פיגול כו' כצ"ל:
ד"ה והרי מימר כו' בדיבורא איתעביד מעשה כדקאמר כו' כצ"ל:

דף ג:

חדושים

גמ' א"ל ר' יוחנן לתנא כו'. והרמב"ם לא פסק כן אלא ס"ל דמימר לא חשיב מעשה כיון דדיבורא הוא וכדסבירא לרב לעיל דמוקי למתניתין כר' יהודא כנ"ל ודלא כמ"ש בכ"מ. ומ"מ צריך טעם למה פסק כרב נגד ר' יוחנן.
אימר אפי' שבועת אמת כו' מכל הסוגיא מבואר דמותר לישבע שבועת אמת ואינו חייב מלקות כשנשבע אבל שיהא מ"ע לישבע באמת זה אינו במשמעות הסוגיא ורש"י בפי' החומש כ' שהוא מ"ע לישבע באמת והשיגו הרמב"ן ועיין ברא"ם:
תוס' ד"ה ומ"ש פירש"י כו' או תיקשי לך כו' (ר"ל רישא וסיפא רע"ק):
ד"ה ומקלל חבירו בשם כו' א"נ מהאי קרא גופי'. וצ"ל דלא ה"ל הגירסא דאיבעית אימא דלקמן דאלת"ה א"כ נימא דכולהו אזהרתי' מהאי קרא גופי' גם כמוציא ש"ש לבטלה ויש לדחות. ודו"ק:

הגהות

גמ' משום דקאי בלהבא כו' כצ"ל:

רש"י ד"ה נקיות כלל כו' שלמטה. הס"ד:

ד"ה לא מייתי כו' דשבועת שוא. הס"ד:

ד"ה דאמר כו' העתיד לבא. הס"ד:

ד"ה זו היא כו' הס"ד:

ד"ה ורישא כו' שגגתה קרבן הס"ד וכצ"ל:

ד"ה אם לא תשמור כו' לבטלה וכן מקלל כו' הד"א:

ד"ה ובשמו תשבע כו' שריא למיעבד. הס"ד:

ד"ה לקיים כו' המצוה מותר. הס"ד:

ד"ה הכתיב כו' תשבע דתרי כו' הד"א:

ד"ה שם שמים כו' לא לקי. הס"ד:

ד"ה ומהדר כו' תרי איסורא. הס"ד:

ד"ה לא תסגי כו':

תוספות ד"ה שבועה כו' שלא אוכלנה ואכלה כו' כצ"ל:

דף ד.

חדושים

גמ' דתנן היו לפניו כו' הראשונה מעושרת והשניה כו' כצ"ל (מיימוני סוף פ"ז מה' מעשר) ודע שאף שהר"ר (שמעון) [ברכת הזבח: שמשון] (בפ"ז במס' דמאי משנה ו') כתב דבירושלמי מוקי לה הא דתנא של זו בזו ושל זו בזו דהראשונה מעושרת והשניה אינה כו' כר"מ דס"ל לקמן פרק כיצד דתפוס ל' ראשון אבל לר' יוסי דס"ל דאף בגמר דבריו אדם נתפס א"כ הוי כאלו מעשר כלכלה בחברתה ע"ש. הנה הרמב"ם ז"ל בע"כ לא ס"ל כן שהרי הרב פסק כהא מתניתין (ובפ"ב מה' תמורה) פסק כר' יוסי דס"ל דאף בגמר כו' ואין לומר דבשני כלכלות איירי דנמלך ואמר של זו בזו א"כ מנ"ל להירושלמי לאוקמי דלא כר' יוסי וגם מסתמא לשון הרמב"ם לא משמע כן דא"כ ה"ל לפרש לכ"נ דהרמב"ם ס"ל דמתניתין אתיא שפיר כר"י ובתמורת עולה ותמורת שלמים שאני כיון דא"א לקרות שני שמות כאחת ואי הוי אמר תמורת עולה ושלמים הוי משמע פלגא תמורת עולה ופלגא תמורת שלמים כדאיתא בזבחים (ל' ע"ב) (א"נ כמ"ש הרע"ב לקמן דטעה דסבר דתהי' קדושה ולא קריבה ע"ש) אבל בודאי כל היכא דאפשר לקרות שני שמות כאחת כגון כאן שהי' יכול לומר מעשר כלכלות בחברתה ולא אמר כן אלא אמר

של זו בזו ושל זו בזו ודאי כוונתו תחלה לעשר כלכלה אחת ואח"כ השני' וא"כ הראשונה מתוקנת כו' וזה שדקדק ר' יוסי בלשונו הואיל וא"א לקרות כו' ש"מ היכא דאפשר לומר בלשון א' מודה ר"י לר"מ דהדר בי' והירושלמי אינו ת"י לעיין בו דלכאורה הוא תמוה למה מוקי לה כר"מ דוקא והרי בפשיטות הדבר מבואר דמודה בי' ר' יוסי ודברי הרמב"ם נראים ברורים בטעמם ובחנם הניח הרב בעל תוי"ט במס' דמאי שם דבריו בצ"ע ולא שת לבו למ"ש ודוק נ"ל:

תוס' ד"ה מלאתך כו' שהרי זה אינו אלא מדרבנן כו'. ר"ל דמדאורייתא בטלה ברוב. ק"ל:

ד"ה היו לפניו כו' זו בזו הראשונה מעושרת כו' תאנים עשרה מן השני' כו' כצ"ל ובמס' דמאי מיתני' (פ"ז מ"ז) והרמב"ם מפרשה דמיירי בשכבר ניטלה התרומה מהם ומפרשה דבודאי טבל נמי איירי וק"ל:

הגהות

גמ' ואי אמרת בשלמא כו' לפירש"י צריך לגרוס ואיבעית אימא בשלמא כו' וק"ל:

אף המקדים תרומה לבכורים כו' (מיימוני פ"ג מה' תרומה):

רש"י ד"ה מעשר של זו כו' מכלכלה זו תהא בכלכלה זו שנוטל כו' כצ"ל. והשאר נ"ל למחוק:

ד"ה של זו כו' כצ"ל:

ד"ה ואם אמר כו' הפריש כלל והכא כו' על החיוב הס"ד וכצ"ל:

ד"ה מפני שהקדים כו' מעשר שני שבה למעשר ראשון שבחברתה כו' ל"א דרשינן במכילתא דיקדמו כו' לתרומה כו' כצ"ל:

תוספות ד"ה מעשרותיהם מעשר כו' ושל זו בזו. הס"ד:

ד"ה ואיתמר עלה כו' של שניה ואית דגרסי איפכא כו' כצ"ל והד"א:

ד"ה שהקדים מע"ש כו' (ע"ב) ובמכילתא פי' הטעם כו' שחמור שבהן לא תאחר כו' וכי היכי דאומר ר"א דלוקה במקדיש מעשר כו' לתרומה ותרומה לבכורים עכ"ל. כצ"ל:

דף ד:

חדושים

תוספות ד"ה כתנאי כו' לא קאי אהאי דלאו הניתק לעשה כו' ר"ל דבלאו הניתק לעשה דנותר דסמיכי כ"ע מודו ולית בי' פלוגתא וכמ"ש התוס' לעיל וק"ל:

ד"ה רבא אמר כו' קשה א"כ שוחט פסח כו' (אבייי הקשו דלרבא הא לא אהני ס"ל) וקשה צורם כו' אלא מטעם קנס עכ"ל. וזה דלא כפירש"י בחומש פ' ראה שפי' על פסוק

לא תאכל כל תועבה כגון שצורם אזן בכור הוא דבר שתיעבתי לך לא תאכל וכן בשר בחלב וכדברי התוס' ודאי מוכח בשיטת התלמוד דבכורות ומועד קטן דאינו אלא קנס לדידי' דעבד איסורא קנסו רבנן לברי' לא קנסו וכו' וכ"כ הרמב"ם (בפ"ב מה' בכורות דין ז') ע"ש ודלא כהרב מזרחי שתמה שם על הרמב"ם מההיא דספרי ובודאי ההיא דספרי אינו אלא אסמכתא כדמוכח בשיטת הש"ס שכתבתי וכ"כ שם להדיא הכ"מ בשם הרא"ש בדין י"א ע"ש:

הגהות

גמ' הוי להו תרי לאוי כו' (מיימוני פ"א מה' תמורה) ועמש"ל בתוס'.

מכלל דר"י סבר לוקין עליו כו' כצ"ל:

חל ששה עשר כו' (מיימוני פי"ט מה' פ"ה):

בא הכתוב ליתן בוקר שני לשריפתו. כצ"ל:

רש"י ד"ה לאו שניתק לעשה כו' ואהכי לא לקי הס"ד:

ד"ה אם ישראל כו' ולא תעשה דאפשר כו' אין לוקין. הד"א והס"ד:

ד"ה ה"ג כו':

ד"ה ל"א כי כו' לא ליללקי הך כהן דליעקריה הך עשה כו' (ר"ל דלו תהיה לאשה) ששוה בכל אבל גבי כו' הד"א:

ד"ה לא מהני כו' דעבר כו' הס"ד:

ד"ה הא נמי ליללקי כו' ושייך לדף שאח"ז:

בא"ד אלא לרבא כו' דעבר אמימרא דרחמנא כצ"ל:

תוספות ד"ה וכל לאו כו' הניתק לעשה דלקי והרי כו' כצ"ל:

דף ה.

חדושים

תוס' ד"ה אם אינו כו' חלבו אין גירועיה לא. ור"ל וכל היכא דאי עבד לא מהני לרבא. ק"ל:

הגהות

גמ' מיתיבי אונס שגירש כו' (מיימוני פ"א מה' נערה בתולה):

קמ"ל לישנא אחרינא מיתיבי אונס כו' כצ"ל:

ותנן אין תורמין כו' (מיימוני פ"ה מה' תרומה):

רש"י ד"ה ל"א תיובתא כו' הכא דלא יוכל כו' כצ"ל:

ד"ה אמר לך אבייי כו' להכי מחזיר משום דכתיב כל כו' כצ"ל והשאר יש למחוק:

ד"ה תרומתו תרומה כו' לא מהני. הס"ד:

ד"ה ולאביי כו' דמשמע דמהני. הס"ד:
ד"ה המובחר כו' כצ"ל:
ד"ה ולרבא כו' הא חלב חלב אין תורמין כו' כצ"ל:
ד"ה בהוייתו שאינו כו' ע"י פדיון. הס"ד:
ד"ה בבכור נאמר כו' ושייך לעמוד ב':
תוספות ד"ה מיתיבי אונס כו' ותיובתא דרבא בשלמא לאביי ניחא כו' הד"א:
ד"ה אמר לך כו' אבל מלו תהי' כו' כצ"ל:

דף ה:

חדושים

תוס' ד"ה ולרבא האי כו' העברה מבכור כו' לומר בהוייתו יהא. ר"ל אלא בע"כ אתי למעוטי בכור בעל מום דנמכר ק"ל:
ד"ה שאני התם כו' ולאביי א"כ נימא קרא לא יחל מאי לא יחלל עכ"ל. ר"ל דלאביי לית לי' סברא זו וס"ל דגם בלא ל' יכול ללמוד כן ש"מ דרבא לא ס"ל כן אלא מצד הלמ"ד. ויותר נראה דה"פ דהתוס' ס"ל דהכל הוא מלשון המקשן דהקשה על אביי דנימא קרא לא יחל ולמה לי ל' יתירה אלא בע"כ לאורויי סברא דרבא אתי ומשני דל' יתירה אתי לאשמעינן דהיא נעשה חללה ודלא כמשמעות פירש"י והוא הנכון ודו"ק:

הגהות

גמ' חוץ מן הבכור ומן המעשר (מיימוני פ"א מה' בכורות).
הוא קרב ואין תמורתו קריבה ע"ל (דף כ"א ע"א) מ"ש בס"ד:
ותנן המקדיש בעלי מומים כו' (מיימוני פ"א מה' איסורי מזבח):
רש"י ד"ה ה"ג והרי בכור (שייך לקמן) דנאמר בו לא תפדה קדש הם כצ"ל (ומ"ש מכאן ואילך פי') ר"ל פי' על הגי' זו ובמקצת ספרים ליתא:
ד"ה תצא זו כו' עד ד"ה ולאביי האי יהיה כו' ועיקר:
ד"ה ולאביי האי יהי' קדש כו' כצ"ל:
ד"ה קמ"ל כו' דתרווייהו קדישי והס"ד:
ד"ה ה"ג והרי כו' שכתבתי לעיל:
ד"ה ותנן בפ' כו' באיטליז ונשקלין בליטרא [ברכת הזבח: כו'] בקדשים. יש להם כו' מום ופדאם תופסין כו' הד"א:
ד"ה מדם הפר כו' הפנימי הדבר ידוע כו' זה את זה הד"א והס"ד:
ד"ה עברה עברה כו' אשר יעבור. הס"ד:

ד"ה לכדאמר כו' מן המעשר וא"ל כו' הד"א:
ד"ה מכל מעשרותיכם כו' תרומה גדולה. הס"ד:
ד"ה כרי כו' ראשית דגנך. הס"ד:
ד"ה מאי לא יחלל כו' ומשום דידה איצטריך כו' מהני דלהכי לא כו' כצ"ל:
ד"ה שאני התם כו' לא לרצון. הס"ד:

דף ו.

חדושים

תוס' ד"ה והשתא דשנינן כו' וי"ל כיון (שאין) האיסור כו' אלא שהוא בדה את האיסור כו'. (וכ"פ הב"י בשו"ע חו"מ סי' ר"ח) ובהגהה מור"ם שם ודלא כמ"ש המור"ם (ביו"ד סימן ר"ל) בהגהה ולפי"ז הא דאמר רב יוסף פ' האשה שנפלו דכל היכא דאמרו רבנן לא תעביד ואי עביד ל"מ היינו באיסור דאורייתא או דרבנן אבל לא באיסור שבדה מעצמו ובסמ"ע בסי' ר"ח האריך בזה ע"ש:
שם וקשיא לר' ברוך כו' ולרבא לקי משום דעבר אמימרא דרחמנא. עכ"ל. ומכאן יש תימה על הרמב"ם ז"ל שפסק (בפ"ז מה' בכורות דין ה') במעשר וז"ל ויראה לי שהמוכר מעשר לא עשה כלום ולא קנה לוקח ולפיכך אינו לוקה כמוכר חרמי כהנים שלא קנה לוקח כו' והוא כאביי דס"ל דכל היכי דלא מהני לא לקי דאילו לרבא אע"ג דל"מ מ"מ לקי דעבר אמימרא דרחמנא ותדע דמאי פריך לעיל מבכור ומעשר אאביי דל"מ הא כיון דלא לקי מוכח דל"מ ואדרבא הו"ל להקשות ארבא דאף דל"מ הו"ל ללקות דעבר כו'. וצ"ע. אחר זמן רב ראיתי בס' ל"מ שהרגיש בזה:

הגהות

גמ' ותנן הגוזל עצים כו' (מיימוני פ"ב מה' גזילה)
ותנן מחזיר את הכר בלילה כו' (מיימוני פ"ג מה' מלוה).
חסר ל"א (ועיין פירש"י שהעתיקו) כו'.
ותנן מצות פאה להפריש כו' (מיימוני פ"ה מה' מתנות עניים).
דתניא המפקיר כרמו והשכים כו' (מיימוני פ"ה שם).
ריבית קצוצה יוצאה בדיינים כו' (מיימוני פ"ד מה' מלוה ולוה):
רש"י ד"ה נדבה תעשה כו' לקמן אלו קדשי כו' כצ"ל:
ד"ה כשעת הגזילה כו' אלמא מהני. הס"ד:
ד"ה מירחו כו' ולתרומה. הס"ד:
ד"ה מעשר כו':

ד"ה תעזוב תעזוב כו' לאשמעינן מקרא דתעזוב יתירא כו' כנ"ל להגיה:
תוספות ד"ה שאני התם כו' דמשכנו כו' א"צ השבה והכא אמר לרבא כו' (והשאר יש למחוק נ"ל) וקשה מההיא כו' אמאי קא"ל זיל אהדר וי"ל דמיירי שלא נתכוין ההוא גברא לעבור ומהאי טעמא נמי (נימא) [ניחא] כו' כצ"ל נ"ל:
ד"ה אמר אביי כו' ובריש הגוזל עצים כו' (וע"ש בתוס' ובמהרש"א) אלו הפקר כי האי חייב כו' כצ"ל:

דף ו:

הגהות

גמ' התם בסברא פליגי הכא בקראי פליגי כו' כצ"ל נ"ל:
מכאן אמרו (המקדש) [ברכת הזבח: המקדיש] בעלי מומין כו' משום בל תקריבו בל תקדישו בל תשחטו כו' כצ"ל: (מיימוני פ"ח מה' איסורי מזבח).
לרבות שעיר המשתלח ולה' לרבות הוא והתניא אי קרבן כו' כצ"ל:
ת"ל לה' מי שמיוחדים כו' מכאן קשה על נוסחא מוטעית שהדפיסו במס' זבחים (קי"ג ע"ב) והיא נוסחת הרמב"ם ז"ל (פי"ח מה' מעה"ק). והכ"מ שם לא הועיל ולא הצילו מהשגת הר"א ז"ל מגי' זו ודמס' יומא והארכתי בזה בס"ד בזבחים שם וא"צ לכפול הדברים תראנו משם:
הכא דאשה להוציא לה' לרבות טעמא כו'.
אפי' דם בכוס כו' ומזווג לי' כו' לא נצרכה כגון שהומם בו ביום כו' כצ"ל:
רש"י ד"ה אבק רבית כו' קמיפלגי אביי דאמר מהני כר' כו' הד"א וכצ"ל:
ד"ה התם בסברא פליגי בתמיה קאמר כו' כצ"ל נ"ל:
ד"ה לחיים ניתן כו' כתיב קרא. הס"ד:
ד"ה בשינוי קונה דאביי סבר כו' וזה בכלי הס"ד:
ד"ה אלו אשים כו' אימורין הס"ד:
ד"ה קרבן כו' ה"ג אי קרבן כו' ת"ל קרבן כו' למלאכת המשכן. הס"ד:
ד"ה שאינו ראוי כו' בל"ת הס"ד:
ד"ה אוציא כו' ואח"כ ד"ה יצאו כו' להוציא שעיר. הס"ד:
ד"ה אבל הכא כו' לרבות הוא. הס"ד:
ד"ה הא אין כו' וקרא ל"ל. הס"ד:
תוספות ד"ה ולא אוציא כו' אפרת חטאת ומ"ה פירש"י דל"ג ליה כו' בחוץ פטור והא תניא בהדיא ביומא דקודם כו' כצ"ל:

ד"ה וקרא ל"ל כו' דלא תקדישו את השני. כצ"ל:

דף ז.

חדושים

תוס' ד"ה ומיד בן נכר כו' מה ת"ל עולה כו' וע"ש במנחות בתוס' שתי' באופן אחר (דף ע"ג ע"ב ע"ש):

ד"ה אלא בתם כו' כיון דלהקרבה מצינו לאסוקי דעתי' דאקדשינהו לילקי אבל כו' דלא מסיק אדעתיה דחזי להקרבה ולא לקי. עכ"ל. ואפי' התרו בו שלא יקטיר ויזרוק וקיבל ההתראה ואמר ע"מ כן אפ"ה לא לילקי דודאי ידע שאינו ראוי לכך וכאלו התרו בו שלא יזרוק מיא בעלמא הוא ודוחק נ"ל:

הגהות

גמ' אלא בתם שנעשה בעל מום ועובר (ר"ל עובר על ה' לאוין)

דאי כו' דיקלא בעלמא כו' דדקל ליכא במינו לא לקי לאפוקי כו' כצ"ל:

אמר רבא השתא דאמר טעמא כו' (מיימוני פ"א מה' איסורי מזבח):

רש"י ד"ה בני נח כו' וד"ה ואי לא כתיב לא תקריבו מאת כו' שייך לקמן קודם ד"ה לא שנא כו' ק"ל וכצ"ל נ"ל:

ד"ה סד"א כו' והא אין כו' וליכא למיפרך כו' כצ"ל:

בא"ד וקפריך אימור כו' שבכוס מזה ממנו כצ"ל:

בא"ד הא מני כו' פריך מידי והגי' אימור דשמעת כו' הד"א וכצ"ל נ"ל:

ד"ה רבא אמר המשתלח מלה' דאידך קרא אלא מיום השמיני כו' כצ"ל נ"ל:

ד"ה לא שנא כו' דמשמע לא תקבל בעל מום כו' מדידהו במזבח המיוחד כצ"ל נ"ל ודו"ק:

ד"ה מתקיף לה כו' קא מהדר דעובר בה' כו' דאיכא למימר כו' כצ"ל:

ד"ה כתובין בפרשה כו' תקריבו ודרשינן לא כו' כצ"ל:

ד"ה אלא מאי כו' בעלמא הוא ולא כו' הד"א:

ד"ה ליכא במינו הראוי למזבח. הס"ד:

ד"ה בעל כו' ראוי איכא בזיון כיון כו' כצ"ל:

ד"ה אפי' אקדשי' כו' ראוי לנסכים ועוד דהא לדמי אקדשיה אפ"ה כו' כצ"ל נ"ל:

דף ז:

חדושים

גמ' שהוא בלאו דברי ר' יודא כו'. ונראה דרבנן פליגי עלי' וסברי שאינו אלא עשה וכדעת המקשן בפ' כ"ש ולכן פסק הרמב"ם שם (ופ"ח מה' קרבן פסח דין ה') דלא כר"י והכ"מ תמה עליו בה' ערכין ואשתמיטתי' שכ"כ ג"כ בה' קרבן פסח ושם לא הקשה הכ"מ כלום עליו ולפימ"ש לק"מ וק"ל:

איתמר המעלה איברים בעלי מומין כו' (מיימוני פ"א מה' איסורי מזבח) וגריס איפכא דאביי סובר דעובר שתים ורבא סובר דלוקה א' ואיתותב רבא וע"ש בכ"מ. ועיין בתוס' דמנחות (נ"ח ע"ב) ד"ה איכא דאמרי שכתבו שהן סוגיות הפוכות ולהרמב"ם א"ש דאין הסוגיות הפוכות ומ"מ מבואר מסוגיא שלנו דס"ל אף למ"ד דאין לוקין על לאו שבכללות ס"ל דחדא מיהא לקי וכמ"ש רש"י ותוס' ומכאן יצא להרמב"ם שפסק (בפ"ח מה' קרבן פסח) לפסוק כלשון זה ע"ש ודלא כהרמב"ן והכ"מ שם ודוק נ"ל:

תוס' ד"ה לא שנו כו' ואע"ג דבפ"ק דב"ק אמר לישני הא כר' יוסי והא כרבנן צ"ל כו'. (כצ"ל נ"ל) ור"ל דר"נ קאמר אליבא דרבנן דלר"י הגלילי לעולם הוי ממונו אפי' בבכור שהוא מתנות כהונה בזמן שביהמ"ק קיים ומחיים ור"נ ס"ל ע"כ כרבנן דבזה"ז נמי הוי ממונו מחיים וכדעת רבא דמקשה לר"נ התם צ"ל דהאי סוגיא דהפרה דס"ל דל"מ ממונו בבכור אתיא דלא כר"י ודלא כרבנן ודוק:

הגהות

גמ' ורבי סבר בהרצאה לקי אבל כו' ואלא אותו ל"ל כו' מכאן אמרו המקדיש תמימים לב"ה כו' (מיימוני פ"ח מה' ערכין):

רש"י ד"ה נדר מנין כו' בהו הרצאה. הס"ד:

ד"ה ת"ל נדבה כו' נדר לא ירצה. הס"ד:

ד"ה רבי אומר לא כו' כצ"ל:

ד"ה אלא אותו כו' ל"ל. הס"ד:

ד"ה אותו בעל מום כו' כצ"ל:

ד"ה לא אמור כו' עוברין בלאו. הס"ד:

ד"ה על לאו כו' אלה לד' כו' או שבור וזריקה כו' הד"א:

ד"ה בגברי כו' משום מקצתו אבל אי כו'. הד"א:

ד"ה מה לי כו' ואשם כו'. הס"ד:

ד"ה מוכרין אותו כו' יקריבנו אבל שחוט כו' ב"ה מתירין ואפי' עכו"ם מותר כו' כצ"ל והס"ד:
ד"ה ומקדש בו הכהן כו' כצ"ל:
ד"ה מי איכא כו' קדשים בחוץ. הס"ד:
ד"ה מי כו':
תוספות קודם ד"ה לא שנו כו' צ"ל ד"ה שאין זכין כו' הנדפס (בדף ב' ע"א) ותעתיקנו לכאן:

דף ח.

הגהות

גמ' כהנת שנתערבה כו' (יבמות צ"ט) משחררים זא"ז כו' בכורן ירעו כו' דהלין ספיקות כו' אלא פשיטא בתמין ש"מ דזכי בהו ודאי לעולם בזה"ז כו'. כנ"ל להגיה לפי הענין:
מדחו לכהן כל חד וחד כו' כצ"ל:
נמכרין באיטליז ונשקלין בליטרא חוץ כו' כצ"ל:
רש"י ד"ה אימא סיפא כו' דלא תפדה. הס"ד:
ד"ה משחררין כו' בבת ישראל ושניהם כו' הד"א:
ד"ה ובכורן של הני כו' כצ"ל:
ד"ה מאי שנא כו' לבעלים ואלו דידן כו' הד"א:
ד"ה אלא לאו כו' ואלו דידהו זכי להו אע"ג כו' (ובס"א ואלו דידהו רועה וכו' אע"ג כו') (כצ"ל) חמור הני ידעי כו' דאיכא חד דזר הוי כו' ירעה ולכשיסתאב כו' הד"א וכצ"ל:
ד"ה לעולם בזמן כו' מחיים ודידן כו' כצ"ל:
ד"ה פרט לכסף כו' מע"ש ממון כו' כצ"ל:
ד"ה שפיר משום כו' דלא נפיק משללה כו' דהאי לאו כו' הד"א:
ד"ה לא אמר כו' ונשבע אכל כו' קדושה שטעונים כו' כצ"ל והד"א:
ד"ה הא דומיא כו' הזה ליכא. הס"ד:

דף ח:

חדושים

גמ' לא שנו אלא כהן לכהן כו' (מיימוני פ"א מה' בכורות) ופסק דלא כרב חסדא אלא כרב אשי דלקמן דאף לישראל שרי למכור:

תוס' ד"ה דילמא אזיל כו' כדאמרינן בבכורות דבכור ביד ישראל כו' דילמא יחשדוהו עליו ופריך והא אמר כו' כך הי' נראה להגיה ולמחוק השאר. אכן יש ליישב דה"פ כשהמום נעשה ברשותו והוא מטריח עצמו לשאול עליו לחכם מסתמא הוא עשה המום דהא לאו דידי' הוא דצריך ליתנו לכהן אבל משקבלו מהכהן אינו נאמן דדידי' הוא וק"ל. ולפי"ז אין למחוק כלום:

הגהות

גמ' מה לי אם אינו מומר כו'.

לימא כתנאי בכור בבית הבעלים כו' (שם פ"א מה' ת"מ):

יהיב ניהלי' לא דמסיק אדעתי' כו' כצ"ל:

רש"י במקצת ספרים מוגה דכאן צ"ל ד"ה אין עושה תמורה ותיבת ע"א נמחק: ואח"כ רשב"א עד וישראל ואח"כ מאי לאו כו' עד חלה עליו כו': ד"ה מאי לאו דר"נ כו' ולא נתיישב לי כהוגן. וצ"ע להגיה:

ד"ה מאי לאו כו' עושה תמורה ע"י כו' הד"א:

ד"ה לא בפלוגתא כו' כצ"ל:

ד"ה אלא א"כ כו' בהדיה ולא מצי כו' כהן במומו דאמרינן לי' כו' כהן דיהביה לך כו' אייתי ליה לא שרינן כו' יהיב לי' כהן כצ"ל והס"ד:

ד"ה היינו טעמא כו' הזה נמכר בזול דבעי כו' כצ"ל:

ד"ה מנא לכו הא כו' סבירא לכו דאסור כו' כצ"ל:

ד"ה מזבן כו' יהיב לן במתנה. כצ"ל:

ד"ה ליטפל כו' שיתננו לכהן הס"ד:

ד"ה מאי אמרת כו' דניתיב לי' כו' לכהן אחר. הס"ד:

ד"ה לא עביד כו' דמסיק אדעתי' בוצינא כו'. הד"א:

תוספות ד"ה לשון רש"י כו' לקבלו במתנה וצריך כו' זה אם אמר כו' הד"א וכצ"ל:

דף ט.

חדושים

תוס' ד"ה שנאמר לא יחליפנו כו' או רע בטוב טוב קדש ברע דחולין או רע קדש בטוב דחולין זה הכלל הא' הוא הקדש כנ"ל להגיה והס"ד. וכך מבואר במס' בכורות שהביאו התוס' לקמן וכך פירש"י להדיא שם ודלא כפירש"י דכאן ולעולם הראשון הוא של הקדש והשני הוא דנתפס לחולין ולפי פירושם גם בגמ' במילתא דאביי גרסינן ומה רע בטוב

דעלוי כו'. וכך מצאתי בפסיקתא פ' בחוקותי (דף ל"ה ע"ב) ע"ש. ובזה תבין דבריהם בדבור שאח"ז. ודו"ק: ואח"כ צ"ל ד"ה איזהו טוב כו' זהו הפך מן האחרים שהרי הכא האחר הוא הנתפס כצ"ל ודו"ק. ור"ל כאן הטוב הוא הנתפס של חולין ברע הוא הקדש שקדם הקדישו למומו:

הגהות

גמ' ממירין מן הצאן כו' (מיימוני פ"א מה' תמורה)

ולא ימיר אותו ברע או רע בו ל"ל למיכתב תרווייהו כו' ואידך טוב מעיקרו עושה תמורה כו' כצ"ל:

ת"ר לא יחליפנו בשל כו':

מתני' ממירין אחד בשנים (גז"ש):

רש"י ד"ה טוב ברע כו' לא יתפיס כו' בתם דהקדש. הס"ד:

ד"ה דעילויי מעלי כו' לקי טוב בטוב מיבעיא. כצ"ל:

ד"ה חילוף כו' דלא אהני מידי כו' הד"א:

ד"ה ושנים כו' תחת זו. הס"ד:

תוספות ד"ה לאביי חד כו'. וקשה מההיא דפ"ב דבכורות (דף י"ד ע"ב) והא איצטריך לומר כו' וע"ש בבכורות שתירצו קושיא זו בע"א:

דף ט:

הגהות

גמ' ור' אבין חדא כו' לישנא אחרינא כו' והמיר בו והומם וחיללו כו' אחד מהו שיחזור וימיר נתכפר באשם אחר כו' כצ"ל:

אע"ג דקדיש אותה כו' כצ"ל:

אמר ריב"ל הקדש ראשון כו' (מיימוני פ"ז מה' ערכין).

אמר אביי הדין כו' לא מיבעי' לי' הומם או גוף אחר באותה קדושה וכו' כדלעיל כצ"ל:

רש"י ד"ה מהו שימירו כו' כצ"ל:

ד"ה אי הכי כו' למימר הפריש אשם כו' כצ"ל:

ד"ה ואי ב' קדושות כו' והכי ליתני הפריש אשם והמיר בו כו' כצ"ל:

ד"ה ואת"ל הכא כו' אינו מימר איתמר בה ואינו מימר כו' כצ"ל:

ד"ה או דילמא כו' מכח קמא אתי כו' כצ"ל:

ד"ה הדין כו' קדושה כו' ולהאי לישנא חשיב כו' כצ"ל:

ד"ה ואין הקדש כו' הומם וחיללו אינו מוסיף כו' כצ"ל:

ד"ה מאי קא מיבעיא כו' שלא הומם הראשון אלא שאבד ונתכפר כו' כצ"ל:
ונמצא זה וניתק לעולה כו' כצ"ל:
ד"ה תיבעי לי' כו' נתכפר באחר כו' לא שייך בקדשי מזבח בלא מום כו' הד"א:
ד"ה אבל הכא כו' למזבח הקדש שני קרינן כו' כצ"ל:
ד"ה אי ב' קדושות כו' תיבעי לי' כו' קודם שאבד אלא אבד והפריש אחרת ונתכפר כו' כצ"ל:

דף י.

חדושים

גמ' אע"ג דקאים באותה קדושה מוסיף חומש או דילמא כו' ואת"ל הדין כו' דבאותה קדושה קאים אינו מוסיף חומש אלא נתכפר באחר וכו' לעולה מהו כי אינו מוסיף חומש מאותו הגוף כו' או דילמא כיון דאותו הגוף הוא אינו מוסיף חומש תיקו. וכך הי' נראה לכאורה להגיה. אכן יש ליישב גירסת הספרים שלפנינו דלא קאי (דאת"ל) [ברכת הזבח: האת"ל אלא] אעיקרא דהקדש קאי כי מוסיף חומש בעיקר הקדש באותו גוף באותה קדושה אבל בקדושה כו' דהוי כקדושה ב' א"ד כיון דאותו הגוף הוי הקדש ראשון ודו"ק:

הגהות

גמ' לא לענין כפרה ודקא קשיא לך כו' כצ"ל:
אין ממירין לא איברים כו' (מיימוני פ"א מה' תמורה):
רש"י ד"ה מהו. מי אמרינן כו' או דילמא כו' ירושלמי ובלישנא בתרא כו' ופירושא מיפרשא. כצ"ל:
ד"ה מקדיש מוסיף כו' בעלים דידי' דאי פריק כו' כצ"ל:
ד"ה מקדיש הוו כו' א"כ דמקדיש כו' שותפין שליח לאקדושי כו' הצבור והשותפין אין כו' כצ"ל והד"א:
ד"ה הא כיצד כו' יביא על כו' מלבד אשר כו' אותו שאינו יכול כו' הד"א:
ד"ה מה כשהפריש כו' אף כשהפרישו כו' ולא אחר הס"ד:
ד"ה דכתיב את כו' שנתרם עליו. הד"א:
ד"ה אין קדושה כו' במעי בהמה אינה קדושה כו' הד"א:
תוספות איתמר כו' בן פדת הס"ד:

ד"ה ואזדא ר' יוחנן כו' דהא אפשר לומר דאע"ג כו' כיצד (בע"ב) מערימין האומר ולדה של זו עולה ה"ז ולד שלמים כו' וי"ל דקודם שנולד מצי מקדיש לי' ומייתי לי' בבכורות (י"ד ע"ב) מקרא כצ"ל. הס"ד:

דף י:

חדושים

תוס' ד"ה אבל הכא דאקדשי' כו' אימיה וקשה כו' איצטריך בתרייתא לאשמעינן כו' ולא מטוניה דאמו כצ"ל. ור"ל דא"כ הוה צריך לאקדושי שנית אחר שנולד וכמ"ש לעיל וק"ל:

הגהות

גמ' צריכא דאי איתמר בהא (ר"ל בתרייתא) כו' נחתא נמי לולד אבל כו' ואי איתמר בהא משום דקמפרש קדושה על הולד אבל כו' כצ"ל נ"ל.

הא מקדש קדשי הא א"ר יהודא איברים לא קדשי כצ"ל:

ממירין ה"נ בולדי כו' כצ"ל:

רש"י ד"ה לעוברה כו' או אם שיירו לומר היא כו' אינו קדוש והו"ל ולד חטאת ואזיל כו' כצ"ל:

ד"ה ותרתי כו' חשיבא הולד הס"ד:

ד"ה אלמא כו' דכיון דקדם מום כו' כצ"ל:

ד"ה יוצאין לחולין כו' כל הקדשים כו' דלא קדיש כו' כצ"ל:

ד"ה אי ר' יהודא כו' דחולין בשלימין דהקדש כו' איברים בהמת חולין לחול קדושת תמורה כו' קדושה בכולה ור"ש דהוי כו' כצ"ל והד"א:

ד"ה הא א"ר יהודא כו' קדושה בכולה הס"ד:

דף יא.

הגהות

גמ' אבל לא ממירין איברים בהן ועוברים שקדשו כו' אי ר' יהודא איברים מי קדשי הא לר"י כו' כצ"ל:

השוחט את החטאת כו' (מיימוני פ"ד מה' תמורה):

חי קתני חדא כו' ותניא אידך נאכלת לכל כו' בכל מקום ואינה נאכלת בעזרה כו' כצ"ל:

תניא ר' אליעזר אומר כלאים כו'. (מיימוני פ"א מה' תמורה) לא נחלקו אלא בתם במעי בעלת מום בר פדא כו' (מיימוני פט"ו מה' מעה"ק)

אמר אביי תם במעי תמימה כו' דבר פדא סבר כו' (מיימוני פ"ד מה' תמורה):

רש"י ד"ה ה"ק מקדישין כו' ודקתני סיפא כו' בתחלת הקדש מבתמורה כו' זו לא קדשה כצ"ל והס"ד:
ד"ה ועוברים כו' עביד תמורה. הס"ד:
ד"ה מאי לאו כו' קדושה חלה על העוברים מכח כו' כצ"ל:
ד"ה לא קדושים כו' נתפסים ואפי' כו' הד"א:
ד"ה במקדיש ולד כו' יש בקרבנות כלאים כו' הד"א:
תוספות ד"ה הא מני כו' ואשמעינן בתמורה דלא אי משום דדריש בהמה בבהמה או משום דמקיש תמורה למעשר כו' קדושה בכולה הב"ע כו' ובבהמה לא דדרשינן כו' כצ"ל והד"א:
ד"ה ה"ק כו' הקדש מבתמורה תני דאי גרס כו' כצ"ל:
ד"ה השוחט החטאת כו' שעירה דאילו כו' לילד תוך שנתה כו' כצ"ל:

דף יא:

חדושים

רש"י בד"ה בעוף מהו. ר' יוסי קא בעי לה כו' והרמב"ם מפרש דלר' יהודא קא בעי לה וכגון שהקדיש בעוף אבר שהנשמה תלויה בו וה"ה לאידך בעיא דהקדיש אבר לדמיו ודלא כמ"ש בס' כ"מ (פ"ה מה' ערכין) ועיין בכ"מ פט"ו שם ודו"ק:
תוס' ד"ה רב חסדא סבר כו' דר"ח סבר אינה חיה כו' עכ"ל ומיהו לענין רבא אין הסוגיא הפוכה דהתם או כאן גרסינן רבה וע"ש בתוס' נ"ל:
בא"ד דבפ' החולץ אמר רבא כו' לשון זה לא מצאתי לא בפ' החולץ ולא במס' חולין וצריך חיפוש ועיון:

הגהות

גמ' ת"ר יכול האומר רגלה כו' (מיימוני פט"ו מה' מע"ק)
דברי ר"מ ור"י. ר' יוסי ור"ש כו':
נבילה רבא ס"ל כר"א רב ששת לא ס"ל כר"א כו' כצ"ל:
בעי רבא הקדיש אבר לדמיו כו' (מיימוני פ"ד מה' מעילה).
הקדיש זכר לדמיו כו' (גז"ש)
בעי מיני' מרבא הקדיש חד אבר כו' (מיימוני פ"א מה' בכורות)
הקדיש עורה מהו בעבודה כו' ת"ש האומר כו' (גז"ש):
רש"י ד"ה באומר הרי כו' כדאמר מודה ר"י כו' הד"א:
ד"ה תרי מיגו כו' ואנן צריכין לומר כו' כצ"ל:

ד"ה דהא אמר כו' קדושת הגוף הס"ד:
ד"ה התם גבי כו' מן הבכורה הכא נחתא כו' הד"א:
ד"ה ומיבעיא לי' כו' או לא. הס"ד:

דף יב.

הגהות

גמ' היא חולין וולדה שלמים כו' (מיימוני פי"ח מה' מע"ק)
ל"א א"ל כו' כצ"ל:
אין המדומע כו' (מיימוני פי"ג מה' תמורה)
ואין תמורה עושה תמורה כו' (מיימוני פ"א מה' תמורה).
אמרו לו הקדש כו' כצ"ל:
דתנן סאה של תרומה כו' (תרומות פ"ה מ"ו).
דתנן שאור של חולין כו' (מיימוני פט"ז מה' מאכלות אסורות).
מקוה שיש בו כו' (מיימוני פ"ז מה' מקואות):
רש"י ואין המחמץ כו' אין בו אלא כדי לחמץ כו' כצ"ל:
ד"ה מדמעת כו' סאה זו כולן אסורין הד"א והס"ד:
תוספות ד"ה אין המדומע כו' אע"ג דאין בראשונה כדי לבטל כו' וה"ה דמילתא דר"א הויא אפי' יש בראשונה מאה כו' כצ"ל נ"ל:
ד"ה ואין המחמץ כו' דסבר זוז"ג אסור (ר"ל ר"א סבר):
ד"ה ואין המים כו' דתנן כו' שהשאיבה כו' כשר אלא אמר ר"פ כו' כן פירש"י והקשה הר"ש כו' לא מצינו (בע"ב) ועוד כו' ועל מעלת המערה אם רוב מן הכשר כשר ואם רוב מן הפסול פסול אימתי כו' עד שלא יגיעו למקוה והשתא כו' ושפיר הוי הך מילתא דרבין כראב"י כו' (וכן לרבנן דבהא ס"ל דל"פ ר"א ורבנן וכולהו ס"ל דטהורה בצירוף ברבייה והמשכה ורבין אתי ככו"ע דלא כפירש"י ודו"ק) ואיצטרופי מצטרפי למ' סאה דתניא כו' ומילתא דרבין אלא כו' דמילתא דרבין כו' וההיא דתענית לא קשה מידי כו' כצ"ל נ"ל:

דף יב:

חדושים

גמ' אמר לך סיפא דקרא דוקא ונתן עליו לערבן עליו כו' כצ"ל ואשתמיטתי' להתוס' ביומא (ל"ז ע"א) גמרא זו וגמ' דסוכה שהדחיקו שם בזה וכתבו ונתן עליו יש לפרש בשבילו ע"ש וכבר ראיתי להרב בעל תוי"ט שתפס עליהם בזה והדין עמו:

הגהות

גמ' ג' לוגים מים שאובים (מיימוני פ"ה מה' מקואות)

ואין מי חטאת נעשה מי חטאת (מיימוני פ"ט מה' פרה):

רש"י ד"ה אלא על כו' עד סוף הדבור שם מים יש למחוק:

ד"ה ומה כאן כו' כדמפרש. הס"ד:

ד"ה והכא גבי כו' חטאת מנלן כו' כצ"ל:

תוספות ד"ה יוסף כו' אלא אם כן נפלו מכלים לפי כו' הך חששא דפי'. הס"ד:

ד"ה הא כיצד כו':

דף יג.

הגהות

גמ' החורש את הקבר כו' (מיימוני פ"י מהל' טומאת מת):

השותפים שתרמו כו' (מיימוני פ"ד מה' תמורה):

העופות והמנחות אין עושין כו'. (מיימוני פ"א מה' תמורה):

קדשי ב"ה אין עושין תמורה כו' (גז"ש ופ"ז מה' ערכין):

רש"י ד"ה ג' שדות כו' וערב ואותן שתי שדות כו' ומענה לזו אבל כו' הד"א:

ד"ה אין תרומת שניהם כו' של ראשון כו' כצ"ל:

ד"ה ואם לאו כו' תרומה ולר"ע כו' הד"א:

ד"ה קדשי ב"ה כו' קרבן איקרי. הס"ד:

ד"ה ה"ג ת"ר כו' פלוגתא אלא כולה כו' הד"א:

ד"ה למה נאמר כו' דקתני ת"ל כו' ר' שמעון. הד"א והס"ד:

תוספות ד"ה ג' שדות כו' בית הפרס שלו הן בית הפרס דעפר כו' נראה לפרש ר"א אומר בית כו' כצ"ל:

ד"ה ר"ע כו' וכן שני לשון רש"י ולא נהירא דאין זה כו' דבפ"ג מה' תרומות שותפים כו' ונראה לר"י דבשמעתין מיירי כו' כצ"ל ולפי פי' ר"י ל"ג בגמרא דתנן אלא דתניא. ק"ל:

דף יג:

חדושים

רש"י ד"ה דבר החדש תמורת שמו לישנא כו' וסברא היא משום דאחמרה כשאר שלמים תמורת גופו איצטריך קרא לרבויי כצ"ל והס"ד. נ"ל. והכוונה דלפירוש הא' קאי הפלפול דלמה לא יחול תמורת שמו אבעל מום וע"ז משני דאמרינן למאי דרבי רבי כו' ולכן מרבינן תמורת שמו ולא לענין בעל מום וע"ז הקשה רש"י דהאי ודאי דחלה קדושת שמו אף אבעל מום דקרא סתמא כתיב אלא לענין הקרבה דאם המיר שמו בתם דמקריבים ולא דמי לתמורה ולא לענין חלות וללשון ב' א"ש דאתמורת גופו קאי דסד"א דלא חייל שמו ופריך מגרע גרע כו' ודו"ק:

תוס' ד"ה ר' אומר למה יצא מעשר כו' עוי"ל דס"ל דעולה מותרת לנדבת יחיד אזלא. עכ"ל. ולפי"ז ק"ק דלא ה"ל להש"ס לומר לקמן רבי אבין הכי קא מיבעי' לי' אי משכחת תנא דסבר כר"א כו' הול"ל ר' אבין אליבא דר' קא מיבעי' לי' ושמא י"ל דר' ס"ל דממירין וחוזרין וממירין ובע"כ צריך לנקוט אי משכחת תנא דס"ל כר"ש נקט ג"כ ר"א דס"ל מפורש כן. וק"ל:

סליק פירקא.

הגהות

גמ' ומאי דלא רבי לא רבי כו'.

עולה הבאה מן המותרות עושה תמורה כו'.

הפריש אשם להתכפר בו והמיר בו ונתכפר באשם כו' כצ"ל:

רש"י ד"ה רבי אומר וכו' וקרבן מזבח כו' נפקא אלמא כו' קרבן ודבר שבחובה כו' הד"א:

ד"ה לפי שיצא כו' ומרבינן מוכל כו' כצ"ל:

בא"ד לידון בתמורת כו' שמו וגופו. הס"ד:

ד"ה תמורת שמו כו':

ד"ה תמורת גופו כו' לא יגאל. הס"ד:

ד"ה תמורת גופו כו' בעל מום מ"ט כו' הד"א:

ד"ה תמורת שמו כו' כשאר קדשים שאינם חלים כשקדם מומם להקדישן כצ"ל נ"ל:

ד"ה וקפריך כו' בתמורת שמו. הס"ד:

ד"ה מהיכי תיתי דאמרינן הכי הס"ד:

ד"ה ומשני כו':

ד"ה אין לך כו' כלומר מהיכי אתיא לי' דלימא הכי דאצרכה קרא לרבויי כצ"ל והס"ד נ"ל:

ד"ה דקיבלה כו' דאמר ה"ז. הס"ד:
ד"ה מותרות כו' ולד חטאת. הס"ד:
ד"ה ר"א כו' לשופרות ר"א כו' הד"א:
ד"ה סבר לה כו' יחיד אזלי דלהכי כו' למעוטיה מתמורה הד"א והס"ד:
ד"ה מהו שיחזור כו' דהיכא א"ר יוחנן אליבא דר"ש כו' בקדושתיה אבל כגון כו' כצ"ל נ"ל:
ד"ה אי אליבא דר"ש כו' דבר שבחובה כו' עולת מותרות דלא עבדה תמורה כצ"ל והס"ד:
ד"ה אי משכחת תנא דס"ל כר"א וכר' יוחנן דאמר לעיל כו' כצ"ל נ"ל:
תוספות ד"ה תמורת שמו היינו כו' כצ"ל:
סליק פירקא.

דף יד.

חדושים

פרק יש בקרבנות.
רש"י ד"ה ליקדש בלילה כו' כצ"ל ומ"ש רש"י וא"כ היא העולה מאי ממעט ר"ל כיון דדבר שדרכן ביום נמי מצי להקטיר מבא השמש אחר שקיעה א"כ היא העולה מאי אהני וק"ל:

הגהות

פרק יש בקרבנות.
גמ' היחיד עושה תמורה (מיימוני פ"א מה' תמורה):
קרבנות היחיד נוהגת בין בזבחים כו' (מיימוני פ"א מה' מע"ק):
קרבנות היחיד חייב באחריותו (גז"ש):
יש בקרבנות הצבור כו' (מיימוני פ"ד מה' ביאת מקדש):
שקרבנות הצבור דוחים את השבת (מיימוני פ"ו מה' תמידין ומוספין)
ודוחים את השבת ואת הטומאה אלא שזמנו קבוע כצ"ל:
והרי עופות דקרבן יחיד כו' כצ"ל:
דתניא תמות וזכרות כו' (מיימוני פ"א מה' מע"ק):
מנין לנסכים הבאים עם הזבח שאין קריבים אלא ביום כו' (מיימוני פ"ד מה' מע"ק):
רש"י ד"ה קרבנות צבור כו' זכר הוא ואין צבור כו' עצרת דזכרים הן כו' כצ"ל והד"א:
ד"ה אפי' תימא כו' עושה תמורה. הס"ד:
ד"ה אשם הוי כו' ולא כבשה. הס"ד:

ד"ה מאי ניהו שלמים אבל שלמי צבור זכרים כו' כצ"ל נ"ל:
ד"ה דבר יום ביומו כו' להקריב אשה ואשה ואיזה אשה כו' אומר מוספים כצ"ל והד"א והס"ד:
ד"ה משום דבקדשים כו' דהנסכים הוי מיום שעבר כו' כצ"ל:
ד"ה אין לי כו' דכתיב היא העולה כו' כצ"ל:
ד"ה אין לי כו' על המערכה. הס"ד:
ד"ה דברים שדרכם כו' ולא בלילה אבל כו' דאיתרבי הכא בלילה. הס"ד:
ד"ה ופריך מבוא השמש והאמרת כו' ליקרב ביום מהאי קרא מנין כו' מבוא כו' וקא מקטיר כו' מאליהם וא"כ היא העולה מאי ממעט. הס"ד וכצ"ל:
ד"ה אלא עם בא השמש. קודם שקיעה. הס"ד:
ד"ה אמר רב דימי כו' אשכחי אינשי כתיב כו' כצ"ל:

דף יד:

הגהות

גמ' ועלות השחר פוסל בהם באיברים כצ"ל בכ"ף (מיימוני שם):
לבד מנדריכם ונדבותיכם לימד כו' (מיימוני פ"א מה' חגיגה):
הכתוב מדבר אי במנחת נדר כו' כצ"ל:
רש"י ד"ה כשורפי התורה כו' הדליקה. ל"א שאסור כו' ע"פ היא כצ"ל והס"ד:
ד"ה השתא כו' בלילה אחד הס"ד:
ד"ה ל"א גרסינן עה"ש כו' מקדישן בלילה הס"ד:
ד"ה כאיברים של תמיד במס' כו' כצ"ל נ"ל:
ד"ה חובות הבאות כו' וחגיגה ומוספין. הס"ד:
ד"ה אף נסכים ביום. הס"ד:
ד"ה אמור כו' דאי שלמי כו' נדבותיכם ואי משום כו' הד"א:
תוספות ד"ה ותנן המנחות והנזירות כו' בבמת כו' כצ"ל. ועיין בתוס' פ' בתרא דזבחים שהאריכו בזה):
ד"ה אלא כיון כו' וא"כ כאן וכאן כו' כצ"ל:

דף טו.

חדושים

תוס' ד"ה ושלשים ושש כו' ושנה של שיטה דכתיב כו' וישובו מקץ תשעה חדשים ועוד שנה שתיקן משמרות כו' ויש ספרים דגרסי שלשים ושבע שמלך דוד כו' וגם צ"ל ששנת עשר לשמואל כו' (כצ"ל נ"ל) וצ"ל לגי' זו דשלשים ושבע אתיא לפ"ז גמרא דידן דלא כסדר עולם הנ"ל דלא מלך אחר המרד כ"א ד' שנים ובאמת המעיין בסדר עולם לא נמצא לשון דחמש שנין אלא מלשון התוס' הוא ע"ש ובילקוט שמואל (דף כ"ב ע"ד):

בא"**ד** ולפי דבריו לא מצינו מ' שנה משאלו מלך כו' (ובמס' נזיר תירץ דמקץ ארבעים שנה לאו דוקא אלא תחלת ארבעים שנה קרי נמי מקץ ע"ש) עד שמרד אבשלום. וי"מ למנות י"ג כו' נמצא דשררותו של שמואל התחילה כשהי' בן ל"ט ונמשכה י"ג שנה הס"ד וכצ"ל נ"ל:

הגהות

גמ' חטאת היחיד שכפרו בעליה כו' (מיימוני פ"ד מה' פ"ה)

אלא לעולם לא תיפוך כו' כאן באבודה בשעת כפרה ואב"א כו' כצ"ל:

רש"**י** ד"ה עשר שנים כו' למלכות דוד והגירסא שנית הד"א:

ד"**ה** אינה מתה כו' המתות הללמ"מ כו'. כצ"ל:

ד"**ה** אמר ר"ש כו' בעלים ושעברה שנתה כו' חטאת ותמורת חטאת כו' עושה תמורה ושמתו הד"א:

ד"**ה** יביאנה כו' תמימה יביאנה כצ"ל:

ד"**ה** רש"א כו' בעלים היא הס"ד:

ד"**ה** והאר"י כו' וכ"ש יחיד הס"ד:

ד"**ה** והאמר ר"ש כו' גבי יחיד חמשה כו' הד"א:

ד"**ה** אידי ואידי כו' במשנה אבודה כו' הד"א:

ד"**ה** ומי כו' אמתניתין פריך. כצ"ל:

דף טו:

חדושים

גמ' או ר"י בן בבא או ר"י בר אלעאי כו' כצ"ל. לשון זה הוא גם במס' ב"ק. אמר המחבר הואיל ואתא לשון זה לידן אימא בה מילתא מה ששמעתי בשם שארי הרב הגדול מוהר"ר יושיע זצ"ל מק"ק קראקא על מה שפירש"י בפ' מפנין (קכ"ז ע"ב) דאיתא שם מעשה

בחסיד א' שפדה ריבה אחת כו' למחר ירד וטבל ושנה לתלמידיו כו' ופירש"י כל היכא דאמרי מעשה בחסיד א' או ר"י ב"ב או ר"י בר אלעאי עכ"ל. ובודאי יש לעמוד על לשון רש"י ז"ל שלא פי' כן על שום מעשה בחסיד אחר הנזכר בש"ס בכמה דוכתין בברכות פ"ג מעשה בחסיד א' גבי ב' רוחות שהיו מספרות כו'. ופירש הרב הגדול ז"ל דהוקשה לי' לרש"י במעשה הנ"ל בהא דירד וטבל ושנה כו' דהא קיי"ל בברכות כר"י בן בתירא דס"ל דבעל קרי מותר בד"ת דאין ד"ת מק"ט וא"כ למה הוצרך לטבול אף שראה קרי לכך פירש דכל היכא דאיתא מעשה בחסיד א' הוא ר"י בן בבא או ר"י בר אלעאי שהוא סתם ר' יודא הנזכר בש"ס והוא ס"ל בפ"ג דברכות דב"ק אסור בד"ת דצריך לשנות באימה וברתת ובזיע כו' ע"ש ושפתים ישק ודו"ק. ול"נ לפרש בענין אחר והוא דהוקשה לרש"י דאמרינן בסנהדרין פרק כ"ג שקר החן זה יוסף והבל היופי זה בועז אשה יראת ד' כו' זה פלטיאל בן ליש וא"כ למה לא חשיב התם גם החסידות של חסיד זה והיא ממש חסידות של בועז לזה אמר דכל היכא שנאמר מעשה בחסיד א' הוא ר"י בר אלעאי ואיתא התם שקר החן זה יוסף ובועז כו' אשה יראת ד' כו' זה ר"י בר אלעאי אמרו עליו כו' וא"כ המעלה זו שלא שכב ובא על הנערה הוא (הכל) [הבל] נגד מעלתו דחשיב התם שהיו ב' תלמידים מתכסים בטלית אחד כו' כך פירשתי בהספידי על החכם הנ"ל ודו"ק:

תוס' ד"ה כיו"ב כו' קאי הכי תניא בת"כ כו' כצ"ל. ויש לתמוה ארש"י ז"ל דהא בהדיא איתפרש הכי בהוריות (ד' ע"ב):

ד"ה על עכו"ם כו' ואמטו להכי הביא כו'. ובהוריות שם מוקי לה אפי' כר"מ דס"ל דב"ד מביאין פר ומוקי לה כגון שחטאו והדר חטאו כו' ע"ש וצ"ע למה לא זכרו התוס' מסוגיא זו כלום:

הגהות

גמ' העלו עולה פרים בני בקר שנים עשר אילים תשעים כו' ואב"א כי אקרבינהו כו' כצ"ל:

רש"י ד"ה וחטאת כו' הכל עולה. הס"ד:

ד"ה שהי' ר' יוסי כו' בהקומץ רבה נפקא לן כו' הד"א:

ד"ה ורבים כו' ושמיחין. הס"ד:

תוספות ד"ה והא הכא כו' והא אית כפרה למתים דמייתי כו' כצ"ל:

ד"ה וקא קרבה כו' תרעה דלהקריב ליכא כו' קס"ד דמאן כו' מתה ואם תאמר תיקשי כו' דחטאת שמתו בעליה כו' כצ"ל:

דף טז.

חדושים

גמ' אמר ר"י נפחא אף חטאת כו' אמר לפנחס שאל א"ל לא בשמים היא א"ל לאלעזר שאל א"ל אלה המצות שאין כו' כצ"ל וכך העתיק בילקוט סוף סדר בחוקותי וכך משמע מרש"י בסי' ישפ"ז אכן שאר הסימנים שברש"י לא יכולתי לכוונם וצ"ל שהיא גי' אחרת בספרי רש"י ובדרושים שלי הארכתי ליתן טוב טעם למה יהושע ופנחס השיבו לא בשמים ושמואל ואלעזר קרא דאלה המצות ולא השיבו ג"כ לא בשמים כו' וצ"ע לפי הפשט:

הגהות

גמ' ת"ר רבי שמעון אומר ח' חטאות כו' כצ"ל (והוא ג"כ בהוריות דף ה') (מיימוני פ"ד מה' פ"ה):

רש"י ד"ה ישפ"ז כו' ואחריו אלעזר. הס"ד: ומ"ש אח"כ יאפ"ש כו' עד ד"ה ונשתכחו כבר כתבתי שלא ידעתי לפרשו:

ד"ה מפורש ולד ותמורתו ושמתו כו' כצ"ל:

דף טז:

חדושים

רש"י ד"ה ומקדישין איברין ועוברין כו' מיירי בולדות קדשים דעובר לא קדיש לבר פדא. ע"ל (ד' י' י"א) אכן לר"י דקיי"ל כוותי' וכ"ש לפי המסקנא אינו מוכרח דס"ל דעובר קדיש ואיברים אתיא נמי כר"י או כר' יהודא ומ"מ מ"ש רש"י דהטעם בדריש בהמה כו' אאיברים קאי וכמ"ש רש"י להדיא לעיל ודלא כמו שהבין בעל תוי"ט ע"ש דליתא וק"ל:

הגהות

גמ' וכי דנין אפשר משאי אפשר אמר ר"ל כו' כצ"ל: ול"ג ר"ש בחד כו' כ"א במס' הוריות גרסינן לה רש"י

שהקדושה חלה(:) עליה בבעלת מום קבוע כו' (מיימוני פ"ג מה' תמורה):

רש"י ד"ה ארבע ניתן כו' מסיני דמתות ולא חמשה או ביחיד כו' הא לא מתרמי בצבור אלא שתים כו' הוי אלא ביחיד. הס"ד:

ד"ה אחת ניתנה כו':

ד"ה וליחזי בהי סידרא כו' המתה לא היתה יכולה להיות אלא כו' כצ"ל:

ד"ה שתי שבתות כו' והיינו טעמא דר"ש ורבנן אי כו' (ר"ל לר"י) דליתי' בצבור ליתי' כו' כצ"ל:

תוספות ד"ה וכי דנין כו' אלא ע"כ ילמוד סתום כו' כצ"ל:

דף יז.

חדושים

גמ' ה"ג גבי קדשים לא לקי לישנא אחרינא גבי תמורה קדיש גבי קדשים לא קדיש ר"ל ור"י אמרי כסבור לומר כו' כצ"ל ומהאי לישנא אחרינא מבואר כדעת הראב"ד ז"ל בהשגות שם ודלא כהרמב"ם דס"ל דקדיש ואינו לוקה אלא העיקר דאינו קדש כלל וכך מבואר ברש"י בתירוצא דרב ששת וכך מוכח בתוס' לדעת ר"ש שנ"ץ ודלא כמ"ש בכ"מ שם נ"ל ודו"ק.

במקדיש ולד ויוצא דרך דופן כו' אלא בולדי קדשים ואליבא דר"י. מכאן מוכח דס"ל לר' אלעזר ור"מ ושמואל דולדות קדשים במעי אמן הן קדושים ודלא כרשב"ג בר"פ כיצד מערימין. עוד ראיה מהא דאיתא בפ' בהמה המקשה בסופו ולקמן בסוף מכילתין בהמת קדשים שהפילה במוקדשים תיקבר ובע"כ ס"ל דממעי אמן הן קדושים וע"ש בתוס' ובזבחים (קי"ד ע"א) ולכן נ"ל דזאת היא דעת הרמב"ם ז"ל שפסק כן בפ"ד דתמורה והר"א ז"ל לא השיבו עליו בזה והרב בכ"מ תמה עליו ונראה דאין מקום לתמיהתו לפי מה שהוכחתי. ועיין עוד בתוס' דנדה (מ"א ע"א) ודו"ק. נ"ל:

סלייק פירקא.

הגהות

גמ' אמר חזקיה כסבור שהוא מותר כו' (מיימוני שם)

גבי קדשים לא לקי (מיימוני פ"א מה' איסורי מזבח):

ר' יוחנן אמר באומר כו' נאכלים בלא פדיון לא לקי גבי תמורה לקי כצ"ל:

ר"א אומר הכלאים כו' לא קדושין בתמורה (מיימוני פ"ג מה' איסורי מזבח ופ"א מה' תמורה):

אלא אימא עושה קדושה למיתה כסבור כו' ור' אושעיא אומר אינה אלא במקדיש עצים כו' כצ"ל:

רש"י ד"ה גבי קדשים כו' במזיד והתראה. הס"ד:

ד"ה גבי קדשים כו' לא לקי דהא לא כו' הד"א:

ד"ה תצא זו כו' היא לא נפקא כו' סבר דמותר כצ"ל והס"ד:

ד"ה ונכנס והקדיש כו' וג' תיבות לא אמר יותר נ"ל למוחקם:
ד"ה ולא מקדישין כו' ור"מ מפרש כו' שאין מקדישים הס"ד:
ד"ה אבל כלאים כו' קודם שנתעברה כו' כצ"ל:
ד"ה ואליבא דר"י עבדי תמורה ולא נחתא כו' נטרפה במקדיש ולד כו' הד"א:
ד"ה פסול הגוף כו' אבל מום פסול חסרון בעלמא הוא כצ"ל והס"ד:
ד"ה והלא שרוע כו' ברע הכי פי' רבי הס"ד וכצ"ל:
ד"ה כמקדיש עצים וגפרית ונפדים לאכול לכלבים כו' כצ"ל:
תוספות ד"ה אכנוס לבית זה כו' בהמה זו תמורה מיד וזו תהי' קדושה מדעתי' ונכנס בה והמיר והקדיש שלא כו' נ"ל:
סליק פירקא.

דף יז:

חדושים

פרק אלו קדשים.
גמ' רע"א א"צ הרי הוא אומר אשם הוא (ר"ל דכתיב בקרא והקטיר הכהן כו' אשם הוא) הוא קרב ואין תמורתו קריבה כו' כצ"ל ול"ג מ"ש בספרים אשם אשם לד' וכ"כ התוס' במנחות (ד' ע"א) בד"ה אלא הוא כו' ע"ש וק"ל:
תוס' ד"ה דאיכא שם עולה כו' וקשה לפירש"י דא"כ כו'. כונת התוס' להקשות אבר פדא דילמא ס"ל בכל ולד בעל מום רועה אליבא דר"א הלא במפריש נקבה בעלת מום לעולה וילדה ליקרב עולה כמו בתמימה ובר פדא קאי אברייתא דבכל ולד בעל מום אפי' בעולה קאמר דרועה ודו"ק:

הגהות

פרק אלו קדשים.
גמ' (מיימוני פ"ג ופ"ר מה' תמורה).
למאי הילכתא אמר שמואל ליקרב כו' (מיימוני פ"א מה' איסורי מזבח)
(שייך לעיל) מי קאמינא לך ליפוך אם זכר כו'.
בר פדא אמר לרעיה ואליבא דדברי הכל דאיתמר רבא אמר כו' כצ"ל נ"ל:
אמר מר יכול אף כל הקדשים כן כו' כצ"ל:
רש"י ד"ה אבל גבי ולדות כו' לא קרבי. הס"ד:
ד"ה מנא תיתי כו' אלא בחטאת הס"ד:
ד"ה והא כו' שייך לריש העמוד שאח"ז:

תוספות ד"ה ר"א כו' עד ד"ה לא מיבעי' שייך למתני' (בדף י"ח ע"א) ושם אפרשם:
ד"ה לא מיבעיא כו' דלא זו אף זו כו' כצ"ל:
ד"ה דאיכא שם כו' בעלת מום לעולה וילדה כו' ועוד דלקמן כו' שם עולה דעוף דאם לולד כצ"ל. וע"ל (דף י"ט ע"א) ד"ה אי הכי ע"ש:

דף יח.

חדושים

גמ' ההוא מיבעי' לי' לולד כו' ר"ל תשא ובאת מיבעי' לי' לולד כו' דמזכר ונקבה לא ילפינן אלא ולד ותמורה דלאו בעל מום ק"ל:
תוס' ד"ה ניתק אין כו' באשם רועה לכ"נ דהלכה כו' (הד"א) כשר לעולה דא"ק הוא כו'. ובמנחות (ד' ע"א) ד"ה אלא הוא כו' הקשו אפילו זה דמדרשא דר"ע משמע דהוא למעוטי מהקרבה אתי ולא לרבויי תמורה ולדברי ר"ה לגי' התוס' לרבויי אתא. וע"ש שהאריכו בזה: ד"ה אפי' ממרעייהו כו' פעם אחריתי לישנא אחרינא (הד"א) כו' ולא נהירא שהרי אסור הוא בעבודה עכ"ל. ונראה דאין זה קושיא להמדקדק בלשון רש"י שכתב שאתה רוצה להקדיש כו' ק"ל נ"ל: ד"ה וחכ"א יקרב. צ"ע חכמים היינו ר"ש. עכ"ל: ול"נ דלריב"ל ל"ק דחד מינייהו סבר דולד יקרב ולא ולד ולד ולא מסיימי או דתנא בתרא לטפויי קאתי וכיו"ב אמרינן בפ' במה מדליקין גבי מדליקין בחלב מבושל וע"ש בתוס' אלא דהתוס' הקשו כן את"ק דפליג אר"ש וריב"ל קאי לדעת ר"ש ודו"ק: ד"ה אמר ר"א לא נחלקו כו' רבה אמר מסתברא כו' ולדידי' ר"ש לאו דעת אחרת היא אלא לפרש דברי ר"א אתא דדוקא ולד ולד שלמים לא קרב אבל ולד קרב וליכא אלא ב' מחלוקות וק"ל:

הגהות

גמ' כל שבחטאת מתה באשם רועה (מיימוני פ"ד מה' פ"ה).
של זבחי שלמים ואכלנוה בפסח כו' כצ"ל:
אמר רבה מסתברא כו' לא פליג ר"א עליה דרבנן אלא בולד כו' אקראי בעלמא כו' כצ"ל:
רש"י ד"ה וקדם ושחטו וכו' קאי לדמים הס"ד:
ד"ה ואם זבח כו' להאי אם כמו אם כצ"ל:
ד"ה היכי קתני כו' אלא ודאי יקרבו הס"ד:
ד"ה או סוף כו' וה"ק לא נחלקו כו' (הד"א) אפי' לרבנן מי מודה כו' (יש בכאן איזה ט"ס ואין בידי להגיה והענין הוא מובן ונראה דהכל דבור א' הוא ושייך לפי' האיבעיא וכצ"ל) אי לא ולד ולדתה הד"א וק"ל:

ד"ה אקראי כו' כל כך הס"ד:
(ד"ה כשב כו' בשלמים כתיב הס"ד:
ד"ה דולד כו' ושייך לע"ב:)
תוספות ד"ה אפי' ממרעייהו כו' ור"י מפרש כו' הואיל ואינו סוף הקדש כגון כו' (כצ"ל) איתמריגו תורתא והר"ר יצחק כו' הד"א ואח"כ דיבורים הנדפסים בריש פירקין:

דף יח:

חדושים

תוספות ד"ה אלא לדידכו כו' והכא בולד תמורת אשם אימי' קרבה (ר"ל מקור הקדש (יקרב) [ברכת הזבח: קרב] אשם. ק"ל) א"כ כו' שינוי אחרינא. (ומר) [ומורי] הרמ"ר כו' (הד"א). וה"נ קאמר לר"א במפריש נקבה לעולה כו' (כצ"ל נ"ל ודו"ק) הולד עצמו יקרב. מורי הרמ"ר עכ"ל. ומ"מ רבא ס"ל לחלק אליבא דר"א כדמסיק בסמוך וק"ל:

הגהות

גמ' דקתני חג שבועות ואידך כל היכא דקתני פסח תני עצרת א"ה כו' כצ"ל:
ולד תודה כו' הרי אלו כתודה כו' (מיימוני פ"ד מה' תמורה)
מהו אומר יקריבנו כו' כצ"ל:
תמורת עולה כו' (שם ופ"ג).
לדידכו דאמריתו רועה אודי לי כו' כצ"ל:
רש"י ד"ה ולד המעושרת כו' קרב אלא ירעה כו' במומו לבעלים הד"א והס"ד:
ד"ה שנויה אם יקריבנו כו' כצ"ל:
ד"ה במחלוקת כו' ר"א הוא. הס"ד:
ד"ה גבי ולד תמורה אימי' קריבה כו' כצ"ל:
ד"ה ימות כו' כחטאת כאשם כו' כצ"ל:
ד"ה יביא בדמיהן כו' יחיד אזלי הס"ד:
ד"ה דאיכא שם כו' ועוד דהא לכשתמכר דמיה עולה דהיינו לשם עולה כצ"ל:
תוספות תני ר' חייא כו' דאי לר"א ולד ראשון כו' כצ"ל:

דף יט.

חדושים

רש"י ד"ה א"ה לפלוג נמי כו' נימא ר"א הוא עצמו יקרב דהולד עצמו יקרב שלמים. עכ"ל. בדברי התוס' משמע דלחד לישנא מפרש רש"י דיקרב הולד לפסח ומיהו משמע

דהאי גי' ללישנא אחרינא ברש"י ודחו דבריו בסוף ד"ה אי הכי השני ועכ"פ תבין מתוך דבריהם הא דלא רצה לפרש בלשון זה אפסח גופא ודו"ק:
תוספות ד"ה אבי אומר כו' שהרי אם לא נעקרה מקדושתה כו' משום דאם כו' א"כ ידחה אמה (ר"ל ולעולה לא קרבה דהא הופרשה תחלה לאשם) כמ"ש לעיל בלשון השני של רש"י ק"ל:

הגהות

גמ' והתניא המפריש נקבה לפסחו ירעה עד כו' כצ"ל (מיימוני פ"ד מה' תמורה)
נשתיירה אחה"פ כו' ויביא בדמיה שלמים ילדה ירעה כו' ויביא בדמיה שלמים ר"א אומר כו' כנ"ל להגיה
ופליגי אביי אמר לא פליגי מידי דגמירי למקום שהמותר הולך הולד הולך לאחר כו' כצ"ל:
רש"י ד"ה אבל ולד כו' על אמו הקדש כו' עולה הוא ולא דמיו לשון ירושלמי כו' מהדר וכליל לאישים כו' כולד עולה כצ"ל. והס"ד:
ד"ה אבל לרבנן כו' ר"א היא הס"ד:
ד"ה איכא שם כו' העוף ועוד דמיה כו' אשם קריבה כעולה כו' כצ"ל:
ד"ה ילדה אחה"פ. הס"ד נ"ל:
[ברכת הזבח: ד"ה] שאני אחה"פ כו' יכולה ליקרב נקיבה (ר"ל אפי' [ברכת הזבח: לר"ש] ק"ל):
ד"ה אביי אמר כו' למקום שהמותר הולך כו' כצ"ל:
ד"ה וגבי פסח כו' חזי לשלמים לכתחלה כו' חזי למידי אלא אזיל כו' הד"א:
ד"ה היא וולדותי' כו' כדקתני לעיל. הס"ד:
תוספות אלא בדמפריש כו' עולה עלה דאמו לא הוא כו' כצ"ל:
ד"ה א"ה כו' דשם עולת העוף על כו':
ד"ה א"ה כו' וא"ת מאי אי הכי איכא כו' וי"ל דה"פ אא"ב בלאו כו' להקריב רק פסח א' לפיכך כו' ולא כפירש"י שפי' ניפלוג כו' קרבה שלמים שלא בי"ד כו' כצ"ל:

דף יט:

חדושים

תוספות ד"ה אדמשמע דאין כו' דאין סוף האם להיות אשם כו' עכ"ל. אע"ג דדמיה לאשם כדאיתא במתני' דלקמן היינו כשעדיין לא נתכפר באשם אחר משא"כ אם בנה קרב אשם או היא אזלא לנדבה כדמתני' דלקמן. ק"ל:

ד"ה ר"ש כו' ולימא תימכר שלא במום כו' עכ"ל. ולא ניחא להו בסברת רש"י דדחו לה לסברא זו בכמה דוכתי בסוגיא זו. ק"ל:

הגהות

גמ' במפריש נקבה לאשם דאין כו' (מיימוני פ"ה מה' פ"ה).

הוי אמינא עולה הוא דלא קרבה כו' כצ"ל:

המפריש נקבה לאשם תרעה כו' (מיימוני פ' ט"ו מה' מע"ק ופ"ד מה' פ"ה וה' תמורה):

הקדיש זכר לדמיו קדוש כו' (גז"ש פ' ט"ו מה' פ"ה)

א"ל ר"ש לטעמיה דאמר כל מידי דלא חזי לי' לגופיה כו' דלא חזי ואמר ר"ש דקדיש שאני כו' כצ"ל:

ת"ר המקדיש נקבה לעולתו ולפסחו כו' כצ"ל (מיימוני שם ופ"א מה' תמורה):

רש"י ד"ה ליכא שם כו' שם אשם הס"ד:

ד"ה והאי נמי כו' וליקרב אשם הס"ד:

ד"ה תימכר שלא כו' הגוף ותימכר מיד כו' הד"א:

ד"ה כל עצמן כו' אינן קדושים. הס"ד:

ד"ה בכור קדוש כו' לפני זמנו הס"ד:

תוספות ד"ה פשיטא כו' אלא דע"כ שאנו צריכים כו' ועוד דלעיל פירשתי דעולת כו' אע"ג דסוף האם להיות שלמים היינו משום דמותר הפסח קרב שלמים וחשיב להו כו' כצ"ל נ"ל:

ד"ה ר"ש כו' דאית לי' אליבא דר"א אף לעולתו אין עושה תמורה וא"כ במפריש נקבה לעולה נמי כו' כצ"ל נ"ל:

ד"ה זאת אומרת כו' ממקדיש לדמי נסכים כו' כצ"ל:

ד"ה אשם בן שנה כו' עיבור צורה והרב רבי אפרים כו' לא שנו אלא לשמו אבל שלא לשמו חייב והוי אשם פסול כצ"ל והס"ד:

ד"ה והאי מחוסר זמן דלא חזי ואמר ר"ש כו' כצ"ל:

דף כ.

הגהות

גמ' עושה תמורה דהאיכא שם כו' לשעירתו תיקדש כו' שעיר הוא הא לא חטא לא איחייב כו' קמייתא ר"ש סבר לה כראב"ע כו' כצ"ל:

תנן התם (לקמן דף ל"א) המקדיש כו' רבי יהושע אומר כו' יקרבו עולות ונקבות ימכרו לצרכי שלמים ויביא בדמיהם עולות ושאר נכסים כו' כצ"ל:

ר"ש אומר תימכר שלא במום כיון דלא חזיא נקבה כו' כצ"ל: ותיבות (ולא א"ר שמעון) יש למחוק:
רש"י ד"ה ה"ג שאין כו' בלא מום אלא ירעה כו' הד"א:
ד"ה הואיל ומותר כו' קדושת הגוף הס"ד:
ד"ה דאלו חטאת כו' שעיר הוא. הס"ד:
ד"ה לאו עולת כו' כצ"ל ושני תיבות עשיר הוא יש למוחקו נ"ל:
ד"ה ר"ש סבר כו' עולת העוף הס"ד:
ד"ה ודמיהם כו' שאר נכסים כו' ואינו יוצא כו' כצ"ל:
תוספות ד"ה שאין לך כו' תמורה. לשון רש"י:
ד"ה רבי סבר כו' דאשם עושה תמורה כו' כצ"ל:
ד"ה דהא איכא כו' לפי מאי דפרישית דאיכא כו' ועוד אמאי נקט פרת חטאת כו' כצ"ל:
ד"ה הני תרי גופי כו' עולת העוף עכ"ל כו' א"ה הא נמי לא עולת העוף קמייתי כו' כצ"ל:
ד"ה ר"ש סבר כו' וא"כ הוי שפיר כו' כצ"ל:

דף כ:

חדושים

תוס' ד"ה בדמיהם כו' משום דאתי לאחלופי (והוא לשון הירושלמי שהביא רש"י דצריך לאשמעינן דתמורה תמות לר"א ודו"ק) כדאיתא כו' והאי טעמא לא שייך במפריש נקבה לאשם (ר"ל כיון דליכא קרבן אשם הראוי ליקרב) ותירץ דנ"ל דלא אמר הני טעמי דלעיל כו' יקרב עולה וה"נ כו' כצ"ל. ודברי התוס' הללו בתירוצם צל"ע דמהי תיתי לומר דתמורת אשם תיקרב לאחר כפרה ועוד דהא פריך מסיוע דריב"ל ואולד שני קאי שהיה ולד תמורה ולא אתמורה בעצמה. וצ"ל דקושית המקשן הוא לדעת התוס' דמסתמא קיי"ל כריב"ל דתני רב חנניא לסיועיה ולעולם ולד תמורה לא קרב כיון דיש לו דחיית אמו וא"כ תו לא קשה קושית התוס' מר"נ אמר רבה אלא דיש להקשות קושית התוס' מהצריכותא דלעיל מלשון הירושלמי שהביא רש"י וע"ז תירץ דהירושלמי והצריכותא קאי אתמורה ולא אולד ודו"ק כנ"ל:
בא"ד דצ"ל דפריך מהאי משנה כו' עכ"ל: ור"ל ומאי פריך דילמא שאני אשם דאיכא לאחלופי בולד תמורה אלא ע"כ צ"ל כפירוש התוס' וק"ל:

הגהות

גמ' תמורת אשם ולד תמורה כו' ר' אלעזר אומר ימותו ור' אליעזר כו' (מיימוני פ"ג ופ"ד מה' תמורה) דברי ר"א לדברי חכמים כו' ובתוי"ט הגיה ר"א אומר ימותו ר' אלעזר אומר יביא כו' גם הגיה במתני' דתמורת עולה ר' אלעזר וע"ש טעמו:

ובזמן שהיא נדבה כו' (מיימוני פ"ג מה' מע"ק)

אע"פ שהוא כהן עבודתה כו' כצ"ל:

מחלוקת לאחר כפרה כו' (מיימוני פ"ד מה' תמורה):

רש"י ד"ה עושה תמורה כו' קרבי שלמים הא קדוש גופייהו כו' כלומר ובעי רעייה כו' כעולת נקבה. הס"ד:

ד"ה ועוד האמר ר"ש דקדשה כו' כצ"ל:

ד"ה ולד תמורה כו' לאשמו וילדה. הס"ד:

ד"ה ואם היה כהן אותו שהפריש האשם כו' כצ"ל והשאר נ"ל למחוק:

ד"ה מחלוקת כו' ורבנן אמרי כו' איחלופי הוא והולד כו' כצ"ל:

ד"ה מדר"י כו' על אמו אבל הכא כו' הד"א:

תוספות ד"ה אבל לפני כו' שהתמורה נמי דמיה קריבה לעולה ס"ל כצ"ל נ"ל:

ד"ה ולד שני כו' ותירץ דפריך כו' וא"כ לר"א דאמר (לעיל במתני') ולד כו' כ"ש שני הס"ד:

דף כא.

חדושים

גמ' א"ל משנינא כו'. מדברי רש"י נראה דהי' להם איזה גי' אחרינא וחסר בתלמוד שלפנינו:

דלא קריבי' כו' קדש הם הם קריבים ואין תמורתן קריבה. וקשה דלעיל (ה' ע"ב) יליף לה מלה' הוא ואין תמורתו קריבה והם מפיק לה בהוייתן יהו. שוב מצאתי בתוס' שהקשו כן בזבחים (ל"ז ע"ב) ע"ש:

תוספות ד"ה אי קסבר כו' וקשה דלמ"ד לא קידשה כו'. ודברי רש"י בזבחים לק"מ דפי' דגם המקשן איירי בבכור (שנצרך) [ברכת הזבח: שנזרק] דמו לפני הבית וע"ש וק"ל:

הגהות

גמ' תמורת הבכור כו' (מיימוני פ"ג ופ"ד מה' תמורה)

המטיל מום בתמורה כו' (מיימוני פ"א מה' איסורי מזבח):

ואם באו תמימים כו' (מיימוני פ"א מה' בכורות):

מבבל ולא קיבלו ממנו כו' כצ"ל:

יכול יעלה אדם מעשר שני בזה"ז כו' כצ"ל (מיימוני פ"א ופ"ב מה' מעשר שני):
רש"י ד"ה הרי אלו כו' שלא ימכרו באיטליז לאחר כו' כצ"ל:
ד"ה ותיבעי' כו' בכורות התשיעי נאכל במומו. הס"ד:
ד"ה בכור ומעשר כו' עולותיכם כו' ותרומת כו' בכור אינו נאכל כו':
ד"ה בכורים אינם נאכלים אלא בירושלים ותרומה כו' ביכורים כצ"ל והס"ד:
תוספות ד"ה ה"ג רש"י כו' כל קושיין ודקדק מורי כו' והא דאמר דאין נאכלים דלא היה להם הנחה כו' כצ"ל והד"א:

דף כא:

חדושים

גמ' מה לבכור שכן טעון מתן דמים כו'. וגי' רש"י מה לבכור שכן חילקת בזמן אכילתו ואוכליו: ולא ידעתי למה לא סגי לי' בפירכא שלפנינו:
רש"י ד"ה מאי איכא כו' קשיא לי כו' אמאי מספקא לי' במעשר (דהא אית לי' קדושת הארץ ובתוס' דזבחים תמצא ישוב לזה ע"ש):
סליק פירקא.
פרק ולד חטאת.
תוספות ד"ה ולד חטאת כו' דפליגי עלי' דר' דאין חטאת כו' הבעלים בהא מודו הואיל כו' עכ"ל כו' ואדרבא סוגיא דשמעתין משמע דריבוי ריעותא כו' עכ"ל. ול"נ דהמדקדק בדברי רש"י יראה דלק"מ דרש"י מפרש דאבודת לילה לא מיקרי ריעותא כיון דכבר אית לה ריעותא אחריתי דלילה ודו"ק:
בא"ד והכא בנתכפר בשאינה אבודה מיירי וא"כ ל"ל בעלת מום. עכ"ל. אף דלרב הונא דלקמן כשמשך מעצמו נמי מודו רבנן דתמות אפי' קודם כפרה נראה לכאורה דמהא ל"ק לפירש"י דכיון שנמצאת בעלת מום לא שייך לומר דנדחת מפני שמשך כיון דבעלת מום לא חזיא להקרבה ובע"כ משך לאידך אבל לר' אבא לעולם השאינה אבודה חזי יותר להקרבה מהאבודה ואפ"ה ס"ל דכ"ע מודו דתמות ומיקרי האבודה דחויה א"כ ה"ה כשהיא בעלת מום כנ"ל ודלא כבעל תוי"ט שהניח דבריהם בצ"ע. אכן לפי מה שראיתי בדברי התוס' דלקמן (כ"ב ע"ב) ד"ה אפילו אבודה שם א"א לתרץ כמ"ש לכן מה שאכתוב שם בס"ד הוא העיקר ונכון. ודו"ק:

בא"ד לר' אבא מיהו איכא סוגיות כו' (כצ"ל) ורועה קמ"ל דאפ"ה מתה. עכ"ל. ול"ד לאבידת לילה שהריעותא היא קודם האבידה משא"כ באבודה ונמצאת בעלת מום וכמ"ש התוס' לקמן. וק"ל:

ד"ה אם כיפרו כו' לפני כפרה ולרבנן בנמצאת לאחר כפרה. התוס' אזלי לשיטתייהו דלעיל דלא כפירש"י ועיין בתוס' רפ"ג דמעילה. וצ"ע בדעת התוס' לפרש לשון אם כיפרו. וע"ש:

הגהות

רש"י ד"ה מאי איכא כו' המלמד בכור הס"ד:

ד"ה מאי איכא כו' וכמדומה כו' וגמר מהאי בשר הס"ד:

ד"ה כחזה התנופה כו' ונאכלין לשני ימים ולילה אחד יהי' כו' דמסתמא הוי אזלינן כו' הד"א:

סליק פירקא

פרק ולד חטאת.

(מיימוני פ"ד מה' פ"ה)

ושאבדה ונמצאת בעלת מום כצ"ל:

דף כב.

חדושים

תוספות ד"ה אי תניא כו' והיינו כשיטת ר"י כו' וגי' שלפנינו אזיל כשיטת רש"י דריבוי ריעותא מביאין אותה לידי מיתה. וק"ל:

ד"ה ומי אמר רבא כו' אבודת לילה לא שמה כו' אחריתי עם האבודה וי"ל כו' ומ"ה פריך מאבודת כו' משמע כשיטת ר"י כו' וכבר כתבתי דלפירש"י אתיא ג"כ שפיר:

ד"ה אמר לך רבא כו' ונתכפר באחר מתה כו' תקשה דכי תירצנא כו' לא סבירא לי כו' לכך נראה לר"י לפרש כו' אבודה ובעלת מום ולפיכך כו' כצ"ל. וצ"ע בדברי ר"י כבר כתבו במתני' דלרבותא נקט בעלת מום וכ"ש בשאבודה לחוד דמתה וא"כ דעברה שנתה ואבדה אכתי קשה למה בעינן תרווייהו למיתה ובאחד סגי לרעות לריש לקיש והוא לגמרי הפך סברת התוס'. ושיטת ר"י נעלמה ונסתרה ממני דרכו. ונראה ליישב בדוחק דכשם באבודה ונמצא בעלת מום הוא לרבותא וכ"ש באבודה עצמה שתמות א"כ ה"ה בעברה שנתה ואבודה תמות משום אבודה אפי' בעברה שנתה לרבותא אבל בעברה שנתה לחוד ודאי רועה דגמירי דוקא באבודה תמות לאחר כפרה אפי' בפסול

עברה שנתה או בעלת מום והכלל דהיכא דאבודה לרבנן בשעת כפרה ונמצאת אח"כ ועברה שנתה או נמצאת בעלת מום תמות ובעברה שנתה לחוד ולא אבודה רועה והתוס' קצרו בלשונם וכוונתם דאי תאמר דבעי דוקא בעלת מום ואבודה א"כ ה"ה עברה שנתה ואבודה בעינן ודחויי' לחוד ואבודה לחוד ואי תאמר דלרבותא נקט בעלת מום ה"ה לרבותא נקט עברה שנתה ועיקר מיתה הוא משום דאבודה ע"ש ודלא כמו שהבין הרב קאר"ו בכ"מ והגיה בדברי הרמב"ם דליתא אלא דס"ל כשיטת התוס' ופסק כר"ל ודלא כשיטת רש"י כנ"ל ודו"ק היטב:

הגהות

גמ' לא נהנים לא מועלים (מיימוני פ"ג מה' מעילה).

ואיידי דתנא גבי מעילה מעילה תני נמי תמורה כו' כצ"ל:

אמר ר"ל חטאת שעברה כו' (מיימוני פ"ד מה' פ"ה)

חדא דא"כ ישמור מיבעי' ליה כו' אלא אמר רבא כו' עברה שנתה ואבדה או אבדה ונמצאת כו' דמהני לה אבדה משום דלא כו' הא דיחיד מתה וא"ר יוחנן בעלי חיים כו' מתכפר בשני כו' כצ"ל:

רש"י ד"ה תרעה עד כו' וקיימא ותמכר מיד כו' בדמיה אחרת כצ"ל והד"א:

ד"ה ועוד עברה כו' שום דינא הס"ד:

ד"ה עברה שנתה כו' כפרת שנייה אבל נמצאת כו' הד"א:

ד"ה והאמר רבא כו' שמה אבודה ולר' דאמר כו' הד"א:

ד"ה אמר לך רבא כו' תיקשי ודתריצנא לעיל כו' כך שמעתי לא יותר כצ"ל והמדפיסים טעו וסברו דתיבת לא הוא ר"ת לישנא אחרינא:

תוספות ד"ה ישמור כו' אולי יעשה מום כו' כצ"ל:

דף כב:

חדושים

תוספות ד"ה אפי' אבודה כו' איכא סוגיות כו' דלא מיתוקמי כר' אבא. עכ"ל. נראה דס"ל דכ"ש דלא מיתוקמא כר"ה מדלא אשכח התם לרבנן קודם כפרה תמות ש"מ דלא ס"ל כר' אבא וכ"ש כר"ה דלר"ה פשיטא דמשכחת לרבנן דתמות קודם כפרה כשמשך כו'. ובזה מיושב ג"כ מה שהקשיתי לעיל בר"פ בשם הרב בעל תוי"ט והוא ברור. ותוס' שהקשו מר' אבא בקושייתם כאן ולעיל משום דדברי ר' אבא הובאו בתלמוד לרבא ביומא (ס"ה ע"א) ע"ש משא"כ דברי ר"ה לא נזכרים בשום מקום משמע דפשיטא דכשמשך לא מודו

רבנן דתמות אלא דווקא במשך וכיפר בשאינה אבודה ואפ"ה הסוגיא דלא כוותי' וכ"ש דליתא לדר"ה זה נ"ל ברור בדעת התוספות:

הגהות

גופא אמר רבא אבודה כו' רועה אלא אליבא דר' כו' אבל הכא הא ליכא א"ד ל"ש כו' כצ"ל:

המפריש חטאת ואבדה והקריב אחרת כו' המפריש מעות כו' ואבדו והפריש חטאת כו' כצ"ל (מיימוני פ"ד ופ"ה מה' פ"ה):

רש"י ד"ה אלא אליבא כו' קאמר ר' כו' הס"ד:

ד"ה אבל אבראי כו' (חיי) [ברכת הזבח: הוי] אבודה הס"ד:

ד"ה אבודה בכוס כו' בכוס שאבדה כו' נמצאת זו. הס"ד:

ד"ה אליבא דמ"ד כו' נשפכין לאמה דהא כו' בד' מתנות הד"א והס"ד:

ד"ה מאלו ומאלו כו' מותר חטאת דאזלי לנדבה כצ"ל:

ד"ה תימכר כו' אליבא דר' הס"ד:

ד"ה ואין המעות כו' עד שכפרו הבעלים היא. הס"ד: ואח"כ צ"ל ד"ה גמ'. אבודה כו' עד מאלו ומאלו הס"ד:

ד"ה טעמא דמאלו כו' כנ"ל וק"ל:

דף כג.

חדושים

תוספות ד"ה וטעמא דצבור כו' בהדיא ממתניתין דקתני כו' (כצ"ל) אמר לר"ה לא פריך מידי. עכ"ל. ונראה דמשו"ה פסק הרמב"ם כר"ה דלדידי' מתני' דיומא אתיא נמי כרבנן ודלא כמ"ש בכ"מ שם (פ"ד דין ג') ע"ש. ואפשר לפרש דגם דעת הכ"מ הוא כן ודלא כמו שהבינו בתוי"ט בסוף פירקין. ודו"ק:

הגהות

גמ' סיפא סתם לן כר' ומאי כו' כצ"ל:

אמר רב הכל מודים כו' (מיימוני שם).

והתניא יאכלו מה ת"ל כו' (מיימוני פ"י מה' מע"ק):

רש"י ד"ה הכל מודים כו' מתה וכי פליגי כו' הד"א:

ד"ה אלא לר' אבא כו' נדחים ולא נאבדה כו' הד"א:

ד"ה ועדיין לא כו' שהקריב מדעתו בלא נמלך כצ"ל:

ד"ה אלא לר"א כו' וקודם שחיטה נמצאת כו' הד"א:

ד"ה ורבנן סברי כו' תמות דברי ר' כו' הד"א:
ד"ה אפי' גבי כו' אכילה הוגנת הס"ד:
ד"ה יאכלוה הא דיאכלוה כו' כצ"ל:
ד"ה השני ירעה כו' לה לעיל הס"ד:
תוספות ד"ה הכל מודים כו' לישנא דמתני' כן. הס"ד:

דף כג:

חדושים

רש"י ד"ה לישנא אחרינא וזהב לכפורת כו' כלי שרת כו' שהוא עיקר משום כו' (הד"א) ור"ל דאם מתנדב כלי שרת בסתם צריך להביא זהב למזרק אבל כשמתנדב זהב לצורך כ"ש הי' מביא הזהב לגזבר ולא לשופר. ק"ל:

הגהות

גמ' תנן המפריש חטאת ואבדה והקריב אחרת כו' כצ"ל:
א"ר אליעזר המפריש שני צבורי מעות כו' (מיימוני פ"ה מה' פ"ה)
עצים ולבונה וזהב כו' כצ"ל:
רש"י ד"ה מאי לאו כו' משום הכי הוא. הס"ד:
ד"ה דתרווייהו. דרב הונא ודר' אבא. הס"ד:
ד"ה מילתא דפסיקא כו' הונא משך והקריב כו' לימלך רועה ולר' אבא כו' כצ"ל והד"א:
ד"ה תקלין חדתין. מי שלא הביא שקלו באדר כו' כצ"ל:
ד"ה והשני כתוב כו' העיר כו' והאי מותר כו' הד"א:
ד"ה גוזלי כו' וניתן בו. הס"ד:
ד"ה עצים בחמישית כתוב כו' כצ"ל:
ד"ה וששה שופרות כו' כנגד מי. הס"ד:
ד"ה שאין עודה כו':
תוספות ד"ה הא מאחד כו' תיובתא דתרווייהו. תימא דלעיל פריך כו' כצ"ל:
ד"ה ואידך ה"ל כו' (שייך לדף שאח"ז):

דף כד.

חדושים

גמ' אין מרגילין בבכור (מיימוני פ"א מה' בכורות) ופסק הרב דלא כב"ש וראב"ש והאמוראים דלקמן שנתנו טעם לאיסורא אליבא דראב"ש קאי ולא קיי"ל כיחידאה

והכ"מ כתב שם שרש"י לא פירש כן ובדברי רש"י שלפנינו לא מצאתי שום הכרע דלא פי' כן אכן במס' בכורות (דף ל"ג) פי' להדיא דלא כהרמב"ם שפירש דלמערבא ולר"י בר אבין אף חכמים מודו דאין מרגילין משום שנראה כעובד או (גייזיה) [גזירה] כו' וכ"פ הרא"ש והטור ביו"ד סי' ש"ז ע"ש:

תוס' ד"ה ראב"ש כו' מ"ש הכא ממתני' כו' (כצ"ל) ויש לחלק (ועיין בתוס' דבכורות שם דבריהם מבוארים ביותר) אבל הכא דהופרשו לאחריות כו'. כצ"ל. ורש"י לא פירש כן דגם הכא מיירי כשהפריש השני אחר מום דראשונה ק"ל:

סליק פירקא

הגהות

גמ' אמר ר' אושעיא המפריש ב' חטאות כו' (מיימוני פ"ד מה' פ"ה):

רש"י ד"ה רב סבר כו' לה כוותי' וכיון כו' מצוה בראשון אבל כו' הד"א:

ד"ה אין מרגילין כו' לצורך נפחים או לצורך דבש ושאינו רוצה כו' עד זנבו כצ"ל והס"ד:

ד"ה לא כו':

ד"ה יוציא לבית כו' בקדושתא קיימא הס"ד:

ד"ה אידי כו' המוקדשים מ"ש. הד"א:

ד"ה אלמא כיון כו' יפה גבי הרגלה כו' ליה להרגיל כו' דסופו להרגיל כו' כצ"ל והד"א:

תוספות ד"ה ואידך ה"ל כו' שלא יתכפר בו אלא בשני (ר"ל אליבא דרב) שבזוג כו':

סליק פירקא.

דף כד:

חדושים

פרק כיצד מערימין.

תוספות ד"ה כיצד מערימין אם זכר כו' ותימא כו' לאוקמי מציעתא בבהמת חולין הרי סיפא כו' ותי' משום דבעי לאוקמי אכיצד מערימין. כצ"ל. ור"ל דבבהמת חולין לא הוי ערמה דיכול להקדישה למה שירצה ובבא זו אכיצד מערימין קאי משא"כ בבהמת קדשים שייך בה ערמה לאפקועה מקדושת האם אבל סיפא לא קאי אכיצד מערימין נ"ל וק"ל:

ד"ה אמר רב יהודא כו' דבמכירה יש לטעות יותר שמא ימכור כו' עכ"ל. דבריהם מגומגמים דכיון דלר"ה ביציאת הרוב קדיש למפרע המיעוט שיצא א"כ ודאי לא ס"ל הא דר"י שבכאן דהאיך שרי להטיל בו מום למפרע כמו שאסור אף שמכרו לעכו"ם ומה

שייך גזירה בכאן דמשום דינא דאורייתא אסור. ובמס' חולין באו דבריהם בדקדוק ע"ש ועיין בתוס' דבכורות (ל"ה ע"א) וק"ל:

הגהות

פרק כיצד מערימין.

גמ' (מיימוני פ"ד מה' תמורה).

אם זכר עולה כו' (מיימוני פ' ט"ו מה' מע"ק)

אמר ר"י מותר להטיל מום כו' (מיימוני פ"ב מה' בכורות)

אפ"ה הא עדיפא חסרה מדאתי כו' כצ"ל:

רש"י ד"ה דילמא נפיק כו' תחילה ואימרא כו' יוצא תחלה הד"א והס"ד:

ד"ה לישנא ירושלמי נקבה מי וכו' לשון מבכרת כצ"ל והס"ד:

תוספות ד"ה קסבר רשב"ג כו' שהרי בבהמת הקדש מוקמינן לה דאי ממעי כו' על אלו מומין דטומטום כו' ואמאי קאמר רשב"ג דאין קדושה כו' מפ' בתרא דזבחים הרובע כו' ואפ"ה איצטריך לפני כו' כצ"ל:

דף כה.

חדושים

גמ' קסבר רשב"ג ולדות קדשים בהוייתן הן קדושים דאי ס"ד כו' כצ"ל. וכבר כתבתי (בדף י"ז ע"א) דלא קיי"ל כרשב"ג וכ"פ הרע"ב במשניות ע"ש ודלא כתמיהת הכ"מ שם:

תוספות ד"ה אמר על הבכור כו' דאכתי לא חל קדושת בכור עליו כלל. עכ"ל. ואתיא דלא כרב הונא דחולין ע"ש בתוס':

ד"ה היא שלמים כו' כמו על האם ואפי' למאן כו' (והשיטה של ולא מכוונים כו' נ"ל שהיא מיותרת ויש למוחקה). צ"ל דמיירי בהקדישה מעוברת תו לא יכול לשנות קדושת הולד מהמום. ק"ל:

הגהות

גמ' והאי תנא סבר ולדי קדשים כו' (מיימוני פרק ד' מהלכות תמורה).

דתנו רבנן אלו נאמר בכור כו' כן צריך לומר:

דבעי אילפא אמר על הלקט כו' (מיימוני פרק ד' מהלכות מתנות עניים)

האומר ולדה של זו עולה כו' (מיימוני פ' ט"ו מה' מע"ק).

אמר ר"י הפריש חטאת מעוברת כו' (מיימוני פ"ד מה' פ"ה):

רש"י ד"ה אין קדושה כו' ואפי' אמצעיתא כו' דהא סתם אין קדושה קאמר. הס"ד:

ד"ה ת"ל אותו כו' אך בכור אדם אשר יבוכר כו' אותו אינו מקדיש כו' שאר קדשים כצ"ל והס"ד:
ד"ה ואכתי כו' אותו בכור בהמה כו' הד"א:
ד"ה בבטן שאפי' בעודו כו' כצ"ל:
ד"ה ת"ל אך כו' קדושה כל פורתא כו' הד"א:
ד"ה אבל אם אמר היא שלמים כו' לקבולי קדושה ור"מ אית כו' הד"א:
ד"ה רצה בולדה כו' נתעברה אבל כו' מכח אמן והוי כו' באיזה שירצה הד"א והס"ד:
תוספות ד"ה הרי זה כו' אלמא מיקרי ולד כו' כצ"ל:

דף כה:

חדושים

תוס' ד"ה לא נצרכה כו' והא דקיי"ל תוך כרי דיבור כדבור דמי היינו כדי שאילת רב לתלמיד. עכ"ל. וכדבריהם מבואר להדיא בפ' מרובה (ע"ג ע"ב). ויש כאן עיון גדול על הרמב"ם ז"ל שבסוף פ"ב מה' תמורה כתב ואם לא נתכוון כו' וחזר ואמר תמורת שלמים אע"פ שחזר תוך כדי דבור אין תופסין כו' ע"ש ולמה השמיט הא דפ' מרובה דתוך כ"ד קטן שהוא שאילת תלמיד לרב גם ר"י מודה דיכול לחזור ואדרבא משמע התס מדברי התוס' דלדידן קיי"ל אפי' תוך כ"ד גדול יכול לחזור ע"ש. שוב ראיתי להרע"ב שכתב במתני' וז"ל דקיי"ל תוך כ"ד כדיבור דמי חוץ ממקדיש ומימר ומגדף ועע"ז ומקדש ומגרש החזרה מועלת בהן בהנך ששה והלכה כר' יוסי עכ"ל. וכמדומה שהעתיק כן מלשון הרמב"ם בפירוש המשנה. ולא ידעתי אנה (מנאו) [ברכת הזבח: מצאו] זה ה"ל המקדיש ומימר דהא בפרק יש נוחלין (דף ק"ל) ובפרק בתרא דנדרים (פ"ז ע"א) לא נזכר זה ואדרבה נראה מדברי הגמ' דליתא. גם מדברי התוס' דפ"ב דנזיר מבואר לב"ה כשם שיש שאלה בהקדש מותר לחזור גם כ"ד ע"ש ובתוס' דמנחות (ק"ב ע"ב). ומדברי הרע"ב הנ"ל נ"ל דלא קיי"ל כר' אלא במאי דס"ל דנמלך לא מהני אכן בהא דס"ל דגם תכ"ד קטן מהני לא ס"ל כוותי' דדמי למקדש ומגרש. וקצת יש סמך לדבריהם דאמרינן רפ"ק דקידושין אלישנא דהרי את מקודשת דאסרה אכ"ע כהקדש ש"מ דהקדש הוי כקידושין ולא יכול לחזור בו תכ"ד כלל. אמנם לא נתיישבה דעתי בכל אלה וצ"ע מנ"ל הא דהקדש וממיר. ועיין בס' מאירת עינים בחו"מ סי' רנ"ה ס"ק י"ד שהשיג על רמ"י בעל הלבוש במ"ש דהקדש אינו יכול לחזור אפילו תכ"ד וכתב דאולי טעה בין מקדש למקדיש ולא זכר כלל מדברי הרמב"ם והרע"ב שהיא כדעת רמ"י ז"ל גם לא הזכיר מהגמ'

דמרובה הנ"ל שהוא נגד דעת הר"מ והרע"ב ורמ"י. אחר זמן רב הקשה אותי מחותני בעל שפתי כהן ז"ל ג"כ קושיא הנ"ל על הרמב"ם והרע"ב הנ"ל ומדבריו יש לעורר ג"כ אדברי התוס' דמנחות (פ"א ע"ב) תודה מן כו' דמשמע לכאורה שם מדבריהם דאפילו תכ"ד קטן בהקדש לאו כדיבור דמי אף לר"י וזה סותר להההיא דפ' מרובה הנ"ל ומה שכתבו בדבור קטן שלפנינו. וכל זה צ"ע רב. ודו"ק היטב:

הגהות

גמ' אמר רבא קרא לריה"ג כו' בן ד' חי תני כו' דת"ק סבר שיירו משוייר ומר סבר שיירו אינו משוייר זו היא גי' רש"י ועיין בתוס':

שינויא ואת אמרת טעמא כו' כצ"ל:

הרי זו תמורה כו' (מיימוני פ"ב מה' תמורה):

רש"י ד"ה המשחרר כו' שחררו כו' את גיטו דגיטו כו' הד"א:

ד"ה אלא אי כו' זכתה לו הוי כו' לאיש אחר ואין כו' הד"א:

ד"ה דתניא כו' אינו רבו. הס"ד:

תוספות ד"ה דת"ק סבר כו' שיירו אינו כו' על הולד והקשה כו' לשנות הולד דמטוניה דאם כו' ואי חולין הוא (ר"ל קודם שנולד וק"ל) כדאמר כו' גבי פלוגתא דבר פדא ור' יוחנן כו' כצ"ל:

ד"ה ואת אומרת כו' בשבח הקדש כו' והכא בחטאת עכ"ל. ועיין בארוכה בתוס' דמנחות (פ' ע"א) ד"ה מאי קמ"ל ותבין דבריהם שבכאן ע"ש:

דף כו.

חדושים

רש"י ד"ה תמות דאף בגמר דבריו אדם נתפס ואיהו לא הוה מחויב חטאת וכו' עכ"ל. וק"ק דאף אם הי' מחויב חטאת מ"מ כיון דחצי עולה מעורבת בו האיך יקרב ואפשר דס"ל לרש"י דלר"י ס"ל דחטאת מעורבת קריבה כדס"ד בגמ' לר"מ ומילתא דפסיקא נקט שאינו מחויב חטאת. א"נ י"ל דנקט לה משום ר"מ דע"כ טעמי' דמודה באומר תחלה חצי חטאת כו' דתמות משום דאינו מחויב חטאת א"כ ר"י עלי' דר"מ קאי ומיירי נמי בהכי. וזה נ"ל עיקר ודו"ק ועמ"ש בתוס' בס"ד:

תוספות ד"ה ר"י אומר תמות כו' לפיכך פר"י דהכא מיירי דאמר וחצי' תמורת חטאת כו' תיקרב עולה כו' כצ"ל. ולכאורה קשה דהו"ל לר"י לפרש במחויב חטאת וכיון שא"א לו להתכפר דהא היא חצי' עולה ולאו בת רעי' היא לפיכך תמות. שוב ראיתי שהכי מפרש

לה גם הרמב"ם (פ' ט"ו דין ג') ע"ש בכ"מ זה נ"ל לכאורה אבל לפי האמת אחר העיון דברי רש"י ותוס' דמפרשי לה באינו מחויב חטאת הן מדוקדקים דאי במחויב חטאת איירי האיך מודה ר"מ היכא דאמר חציה חטאת תחלה דתמות ומאי פריך פשיטא הא כיון דמחויב חטאת ותפוס לשון ראשון קדשה כולה לחטאת ותיקרב ולמה תמות וצ"ע על הרמב"ם והכ"מ בזה. ודו"ק:

הגהות

גמ' ת"ר האומר בהמה זו חציה תמורת עולה כו' (מיימוני פ' ט"ו מה' מע"ק)
אם לכך נתכוין כו' ר' יוסי היינו רבנן כו' תניא אידך כו' (גז"ש)
חציה עולה וחציה חטאת תיקרב עולה דברי ר"מ כו' כצ"ל:
רש"י ד"ה תמורת עולה כו' ותמורת שלמים הס"ד:
ד"ה ור' יוסי כו' ושלמים כו' ור' יוסי אמר כו' וטעה בהכי דסבר כו' לשון ירושלמי דר' יוסי סבר כו' והתניא בניחותא דפלוגתייהו בהכי הס"ד וכצ"ל ובגמ' שלפנינו ליתא להאי והתניא וגי' אחרת הי' לי' לרש"י ז"ל:
ד"ה ר' יוסי היינו רבנן כו' כ"ע מודו דאין דבריו האחרונים כו' מצי לאמלוכי. הס"ד:
ד"ה בהמה חציה כו' נ"ל ודו"ק:
תוספות ד"ה אמר ר' יצחק כו' ואם אמר תמורת עולה ושלמים כו' כצ"ל:
ד"ה מהו דתימא כו' שייך לע"ב:

דף כו:

חדושים

תוספות ד"ה ש"מ מדר"י כו' ולא נהירא שהרי כו' וא"כ מאי קמ"ל ר"י כו' וש"מ דחוי מעיקרו הוי כו' דאין דחי' אלא היכא דאחזי מעיקרא וא"כ כו' זמן לא איחזי כו' וי"ל דס"ל למקשה (ובזבחים (י"ב ע"א) תירץ בע"א ע"ש מ"ש בס"ד) דטעמא דר"ש כו' ומשו"ה פריך מר"ש אההיא כו' משום דמסתבר לי' מר' אליעזר דטעמי' דר"ש משום דאזיל לטעמי'. עכ"ל. כצ"ל. ור"ל א"כ שפיר הבין דפריך אר' אושעיא אפי' מרבנן דר"ש משא"כ מר"א ורבנן דידי' לא שמעינן כלום דטעמייהו משום מיגו אלא משום אי בע"ח נדחים או לא וא"כ אדמותיב מר"א ליסייעי' מת"ק וכאן באו דבריהם בדקדוק. ועיין בתוס' דקידושין פ"ק דבריהם אינם מובנים לי שכתבו דלא פריך מר"א דיחידאה הוא א"כ האיך פריך מר"ש שהוא ג"כ יחידאה. וצל"ע:
סליק פירקא.

הגהות

גמ' אמר ר"י בהמה של שני שותפים כו' (מיימוני שם)
וש"מ בע"ח נדחים כצ"ל:
הכל מודים היכא דאמר חציה כו' (מיימוני פ"ג מה' תמורה)
הרי זו תחת זו כו' (מיימוני פ"ב שם)
ואם הי' הקדש בעל מום כו' (מיימוני פ"ז מה' ערכין):
רש"י ד"ה מ"ד כו' קרבה כו' הס"ד:
ד"ה ב"ח נדחים כו' דיחוי קמאי הס"ד:
ד"ה קדושת דמים כו' ולא הוי ס"ד כו' כצ"ל:
תוספות ד"ה אמר אביי כו' וחצי' תמורה לא חיילא כו' כי הדדי נינהו היא חיילא כו' בעולה ושלמים פליג ר' יוסי ואמר כו' כצ"ל:

דף כז.

הגהות

גמ' היו לפניו ג' בהמות של קדש כו' כצ"ל:
רש"י ד"ה בעלת מום ידו אקודש כו' כצ"ל:
ד"ה לאתפוסי כו' אחריתי בתרתי נקט כו' הד"א:
ד"ה איסורא לא ימיר. הס"ד:
ד"ה תמימה תחת תמימה כו' דהקדש איכא מיהת בקדשי מזבח ותמימים אמרינן לעיל דאתפיסי כו' כצ"ל:
תוספות ד"ה בעלת מום כו' משמע דרע ברע תפיס כו' וכך פירש"י לעיל שם בהדיא:

דף כז:

הגהות

גמ' אית לי' דשמואל כו' כצ"ל:
הרי זו תחת עולה כו' (מיימוני פ"ב מה' תמורה) אמר על בהמה טמאה כו' (מיימוני פ' ט"ו מה' מע"ק):
רש"י ד"ה לא בין כו' למר אית להו כו' מתחיל אבל כו' הד"א ועיין בתוס':
ד"ה ור' ירמי' סבר כו' הרי אלו כו' כצ"ל. נ"ל:
ד"ה ואיבעית אימא כו' לא משלם הא הקדש כו' הד"א:
שני ד"ה זו תחת כו' הרי אלו כו' יש למחוק כי כפולים הן:

ד"ה דלא כר"ש דאמר כו' כצ"ל:
תוספות ד"ה בין למר כו' ור' ירמי' סבר כו' היינו לכתחלה והיכי קאמר דאונאה אין להם כוי כצ"ל:
ד"ה מתני' דלא כר"ש כו' אם אמר על בהמה טמאה ועל בעלת כו' כצ"ל:
סליק פירקא.

דף כח.

הגהות

פרק כל האסורין.
גמ' (מיימוני פ"ג ופ"ד מה' איסורי מזבח)
צריכי דאי אשמעינן התם דלהדיוט אבל לגבוה אימא לא נפסדינהו לכולהו ואי אשמעינן הכא דלגבוה כו' כצ"ל. וכ"ה בזבחים וגם שם יש ט"ס ושם הגהתי בס"ד ע"ש:
רש"י ד"ה כל האסורים כו' כל הזבחים שנתערבו כו' דאמר לא יקרב הד"א והס"ד:
ד"ה גמ' וקשיא לן כו' כצ"ל:
ד"ה ובזבחים פי' תו ואי כו' כצ"ל:
ד"ה חדא בחולין כו' כל הזבחים הס"ד:
ד"ה אבל הכא כו' בתמורה תנא אוסרים כו' הד"א:
ד"ה ובשר בחלב כו' כל הבשר הס"ד:
ד"ה ומ"ש התם כו' עד אסורים לגבוה נראה שהיא איזה גי' אחרינא בספרי רש"י בש"ס ולא ידעתי לכוונה:
ד"ה מן הבהמה כו' כצ"ל:
ד"ה חורש בשור כו' אחרי כן הס"ד:
ד"ה טול כו' מהאי טעמא כצ"ל:
ד"ה ע"פ ע"א כו' אי לאו קרא. הס"ד:
ד"ה אני כו' צריך קרא. הס"ד:
ד"ה הודאה כו' אחר פוסלתו כו' הד"א:
תוספות ד"ה אבל הכא כו' ואי אשמעינן הכא הוה אמינא כו' כצ"ל:
ד"ה והרובע כו' אי מהתם מי קתני כו' לאשמעינן תקנתא. הס"ד. ומ"ש בספרים והכל משני להו לעלמא לא ידעתי להגיהו ולפרשו:

דף כח:

חדושים

תוספות ד"ה ומה אתנן כו' לגבוה נעבד שאסור כו' אסור במחובר לגבוה נעבד כו' או חילוף כו' והוי מצי כו' להתיר ציפוי הר אפי' למזבח כצ"ל. ור"ל והוי רבותא טפי להקשות דאפי' ציפוי הר י"ל דמותרים וכ"ש אבני הר שהם מחוברים. וק"ל:

ד"ה כל שהמום כו' מכי משחתם עכ"ל. ר"ל ול"ל היקישא אכן בפ' אין מעמידין מצרכינן לה לענין פרה אדומה דמום פוסל בה ע"ז ודבר ערוה פוסל וכאן נקט סירכי' דהתם. נ"ל:

הגהות

גמ' דתניא הרובע ונרבע כו' הם נקדשים שקדם מום כו' כצ"ל (מיימוני פ"ב מה' איסורי מזבח):

רש"י ד"ה נעבד שהוא כו' דאסירי הס"ד:

ד"ה והאי תנא כו' לגבוה. הס"ד:

ד"ה שרוע כו' ל"ג הס"ד:

ד"ה שהן כו' להקריב הס"ד:

ד"ה ל"א אין כו' ז' שנים אישתרי כצ"ל והס"ד:

דף כט.

חדושים

תוס' ד"ה איצטריך כו' לכן נראה לפרש כו' במוקצה ונעבד ניחא עכ"ל ר"ל במוקצה ונעבד כתיבי הפסוקים בעניני דקדשים משא"כ טריפה בתר (ברכת הזבח: ב)חד קרא דאסור בחולין כ"ש בקדשים מכח ממשקה ישראל וא"כ קרא שני להקדישה ואח"כ נטרפה אתי. וק"ל:

בא"ד ובפ' יוצא דופן כו' להיכא דהקדיש ואח"כ נעבד עכ"ל. אף די"ל דהקרא אתי לאשמעינן דירד היינו בנעבד דחולין ואח"כ הקדישו אבל בהקדיש ואח"כ נעבד י"ל דלא ירד מ"מ כיון דחזינן דגלי קרא בטריפה דירד לעולם אפי' בהקדישו ואח"כ נטרפה א"כ ה"ה בכל הפסולים אמרינן כן ומיהו הא דשרי להדיוט הוא מדכתיב בענינא דקדשים ולא בחולין. וכנ"ל ודבר זה למדתי מתוס' דנדה. ודו"ק:

הגהות

גמ' וכלי שרת וכלי אשרה ועצי אשרה כצ"ל:

אין מוקצה אסור אלא עד שיעבדו כו' (גי' רש"י שהיא עיקר):

בַּהָא אמר ר' יוחנן כו' (הוא שם אמורא):
הוי תני רב חנינא כו' (מיימוני פ"ד מה' תמורה)
וכל היכא דאסירא כו' כשהוא אומר מן הבקר כו' להוציא את הטריפה (מיימוני פ"ב מה' איסורי מזבח)
ואיזהו אתנן אומר לזונה כו' (מיימוני פ"ד מה' איסורי מזבח)
אצל עבדי ר' אומר אינו כו' כצ"ל:
רש"י ד"ה וכלי אשרה כו' לאשרה שימש לשם כצ"ל:
ד"ה מנין כו' להקצות קרבנו כו' כצ"ל:
ד"ה אימורא כו' ולא חשש הס"ד:
ד"ה לי ולא כו' התורה מהכא הס"ד:
ד"ה ל"א אין כו' לי' למתנה אלא הכי איבעי' כו' כצ"ל ולשון ראשון ל"ש. הס"ד:
ד"ה איצטריך תרי כו' הקדישה כו' הס"ד:
ד"ה אימא תשתרי כו' הבקר אבל גבי כו' עבדו לא כו' כצ"ל והד"א:
ד"ה דשקלא תרי כו' ונתן לה ב' וקמ"ל כו' נינהו ולא מתנה כו' (הו"ל) [ברכת הזבח: הל']
מגומגם ונ"ל דכצ"ל אתנן נינהו דכולהו אתי בחד שמתפסת כו' ק"ל:
תוספות ד"ה אלא עד כו' לא הוי מצי למיתני כו' ט"ס יש כאן ועיין בלשון רש"י ותגיה:
ד"ה מנא ה"מ כו' מיניה איסור לגבוה כו' כצ"ל:

דף כט:

חדושים

גמ' ורבא אמר כו' ומה אתנן זונה עכו"ם אסור כו' ר"ל משום דכתיב תועבה ויליף ישראלית מעכו"ם וא"כ הא דאמר לעיל ורב מיבעי' לי' לכדאביי ר"ל למאי דיליף אביי מינה ולעולם רב ס"ל כרבא ג"כ דיליף במה מצינו מעכו"ם כו' ק"ל. ומהתימא על הכ"מ שם ע"ש:
תוספות ד"ה גי' ראשונה מיתיבי כו' ופריך והא דקתני סיפא כו' (והוא ל' שני שבספרינו) לדון איסורא דכהן מזונה כדאמרינן דכל ביאה כו' (דף ל' ע"א) איסור משום זונה אלא שם אחר כו' והא קמ"ל דכל זונה דומיא דאלמנה כו' הא קמ"ל הא תירץ שפיר כו' לשון אתנן אבל בסתמא לא הוי אתנן ולאפוקי כו' כצ"ל. ומ"מ מוכח מדברי רש"י (ותוס') ללשון שני ולפי' התוס' אפילו ללישנא קמא דלרבא אפילו בפנוי שבא על הפנויה שהיא זונה מופקרת ופירש לה בפירוש שנותן לה באתנן מיקרי ג"כ אתנן אבל בחדא זימנא לא או בסתמא לפי' התוס' ודו"ק. ולא משמע כן מדברי הרמב"ם (בפ"ב מה' איסורי

מזבח) דמשמע מדבריו דעכ"פ בביאת חייבי לאוין בעינן דלהוי אתנן וצ"ע לדינא דשמא מופקרת היא ג"כ מחייבי לאוין דלא תהיה קדשה. ועכ"פ מור"ם ז"ל בשו"ע מטור או"ח סי' קנ"ג סעיף כ"א בהגה שכתב ולא מיקרי זונה אלא דבר ערוה כו' דבריו אינם מדוקדקים וצ"ע דלא משמע כן בשמעתין והעיקר כמ"ש. ודו"ק:

הגהות

גמ' הקריבתו היא דהא ליתי' כו' ושנתנה לו באתננה כו' כצ"ל:

והא קמ"ל דכל זונה לא תפסי בה כו' כצ"ל:

אבל היכא דזונה מעיקרא ה"נ אסור לישנא אחרינא (לאביי קא מתרץ. ק"ל) כי קתני הא כו' כצ"ל נ"ל:

רש"י ד"ה דר' אלעזר כו' לרבי אליעזר הקריבתו אין כו' הד"א:

ד"ה טלה סתם כו' בשעת ביאה. הס"ד:

ד"ה האי כו' נתן ועוד פשיטא דאסור. הס"ד והד"א:

ד"ה עד יום פלוני כו' כצ"ל:

ד"ה תועבה כתיב כו' תועבה היא נדה כתיבא כו' תועבות האל הד"א והס"ד:

ד"ה עכו"ם אין כו' אלא בנה. הס"ד:

ד"ה מ"ט ילפי מהדדי כו' כצ"ל:

תוספות ד"ה כגון כו' על אמו דקאי עלה במיתה דאי תבע כו' כצ"ל:

דף ל.

חדושים

רש"י ד"ה בנין אב כו' דליכא איסורא כו' (ור"ל שמקודם לא היתה עליו שום איסור ע"י נשואין כ"א ע"י זנות וזה מיקרי זונה לר"א משא"כ באלמנה לכ"ג דאיסורא עליו בלא ביאה של זו אפי' ע"י נשואין וז"ש רש"י דאסירא לי' לכ"ג כבר כו' והתוס' כתבו דקשה להבין ולא ידעתי למה). (לכ"א) [ברכת הזבח: לר"א] ובנין אב כו' קמ"ל:

ל"א הא מני (שייך ללישנא קמא שבספרינו) כו' דכריתות דמיין. הס"ד:

סליק פירקא.

הגהות

גמ' ואיזהו מחיר כלב כו' (מיימוני פ"ד מה' איסורי מזבח)

וכלב שכנגד הכלב כו' כצ"ל:

אימא אתנן זונה ואתנן כלב א"כ קרא הוי תלתא גם שניהם ולא שלשה מי קאמרינן כו' כצ"ל נ"ל ודו"ק:

רש"י ד"ה ר' אליעזר כו' הבא כו' בעילת זנות כו' קרינא כו' ואנא דאמרי כרבנן הד"א והס"ד:

ד"ה ולרבא כו' תועבה כאביי. הס"ד:

ד"ה אף זונה כו' אתנן הוא ואפי' פנוי הס"ד:

ד"ה לישנא מעליא כו' אבר המשמש כו' כצ"ל:

ד"ה שפחה לעבד כו' בנים משפחתו. הס"ד:

ד"ה ומשני שנים ולא ג' הס"ד:

ד"ה מחד כו' הרי י' דינרים נמצא בט' מאותן שכנגדן מגיע מדמי הכלב כו' כצ"ל: ומ"ש בספרים תנ"ה כו' מניין אתנן כו' עד דל"ג לה שייך לקמן וכמו שאגיה במקומו נ"ל:

דף ל:

הגהות

גמ' תנ"ה מנין לאתנן כו' (כצ"ל לרש"י) שמותרים שנאמר ב' כו':

נתן לה מעות הרי אלו כו' (מיימוני פ"ד מה' איסורי מזבח):

אמר רבא ולד הנרבעת כו' (שם פ"ג)

מה אם המוקדשים שהמום כו' להביא את העוף כל האסורים לגבי המזבח ולדותיהם מותרים ר' אליעזר אומר כו' כצ"ל (מיימוני פ"ג מה' איסורי מזבח)

כל הקדשים שנעשו טריפה כו' (מיימוני שם פ"א)

והא לאו ממונא הוא כו'.

אר"נ מחלוקת כו' מותרים רבא אמר מחלוקת כשנרבעו כו' (מיימוני שם פ"ג):

רש"י ד"ה אין זנות כו' תנ"ה מנין כו' גרסינן לה מתני' היא אלא משום דתנא בברייתא מנין לאתנן כו' ומפרשינן בהדיא להכי מייתי לה וגמגם ונ"ל דל"ג לה. כצ"ל נ"ל:

ד"ה ולד מוקצה כו':

ד"ה אספרוק שם מקום כצ"ל:

ד"ה לפרה אדומה. הס"ד:

ד"ה וריקועין כו' לה זהב הס"ד:

ד"ה אחורי כו' אבנים באתננה הס"ד: ואח"כ מתני' ד"ה אתנן כו' ד"ה גמ'. אתנן ומחיר כו' את העוף הס"ד:

ד"ה בממנה כו' לכל נדר להוציא הנדור הס"ד:

ד"ה מכדי אכילה כו' מה שיאכל החייהו כו' הד"א:
תוספות ד"ה מנא הא מילתא כו' וכי הי' ר"ל סברא חדשה כו' ומשני לא לישתמיט תנא דליתני (כך היתה גירסתם בגמ') אתנן שאדם נותן לה (ר"ל לכלבתא) ואתנן שהכלב נותן כו' כצ"ל:

דף לא.

הגהות

גמ' למ"ד טריפה אינה יולדת משכחת לה כו' כצ"ל:
מלא תרווד רמה הבאה כו' (מיימוני פ"ג מה' טומאת מת):
אבל גבי ביצה (אימא) [ברכת הזבח: אימ'] גדלה לכי מסרחא וכי מסרחא עפרא בעלמא היא ואפי' ר' אלעזר מודה כו' כצ"ל:
רש"י ד"ה מתני' ולד טריפה כו' קא רבי הס"ד:
ד"ה גמ' פלוגתא היא כו' כצ"ל:
ד"ה ולד במעי כו' אינה גדילה משו"ה מודו רבנן לשון הירושלמי כצ"ל והס"ד:
ד"ה א"ל רבא לרב הונא כו' יולדת שיחלא קמא כו' כצ"ל:
ד"ה ר' אליעזר כו' בגופיה הוא וע"כ לא כו' עליה כו' הד"א והס"ד:
ד"ה לישנא אחרינא ועיקר דאפי' בחייה נמי כו' כנ"ל להגיה ועיין בתוס':
ד"ה אבל באפרוח כו' במעי הטריפה לבתר כו' הד"א:
ד"ה רק בכל כו' דלכליך שפיר דמי דהכי משמע כו' כצ"ל:
תוספות ד"ה ר' אליעזר כו' מגופה קא רבו כו' והא דפליגי לגבוה להודיעך כחן כו' כצ"ל:
ד"ה למ"ד טריפה כו' אבל עיברה ולבסוף נרבעה ד"ה אסור כו' הוי מתני' לצדדין כו' צ"ל שנרבעו ולבסוף עיברו ובולד טריפה צ"ל שעברו ולבסוף נטרפו דמסקנא היא פרק כו' יורד להגיד לך אלא כל היתר כו' כצ"ל:
ד"ה מלא תרווד כו' דהכא תני מלא תרווד רימה ובמשניות תנן כזית כו' (והיא משנה פ"ב דאהלות) כצ"ל:
סליק פירקא.
פרק יש בקדשי מזבח.
(מיימוני פ"א ופ"ד מה' תמורה).
תוספות ד"ה יש בקדשי כו' ונותר עון עון מפיגול יטמא חילול חילול כו' כצ"ל:

דף לא:

הגהות

גמ' אין נותנין מהם לאומנים כו' (שם פ"ד)
שסתם הקדשות לב"ה כו' (מיימוני פ"ה מה' ערכין)
לב"ה וחל על הכל מאן כו' ונקבות ימכרו לצרכי שלמים ויביא בדמיהם עולות כו' כצ"ל:
אין אדם חולק את נדרו כו' (מיימוני פ"ה מה' ערכין)
מועלים בגידוליהם כו' (מיימוני פ"ה מה' מעילה)
לאתויי הקדשות מזבח כו' כצ"ל:
רש"י ד"ה ולדן וחלבן נפקא לן לעיל בס"פ כו' דחויה אתי ליפרקינהו כו' ואיל נינהו ומותרים ובקדשי ב"ה כו' כצ"ל והד"א:
ד"ה אלא בהמה כו' עולות ונקבות ימכרו כו' הד"א:
תוספות ד"ה ולדן כו' בבכורות מוקי כו' אמר לעיל בפ' אלו קדשים כו' כצ"ל:
ד"ה מקדישין אותן כו' (שייך למתני' דלקמן). אם הי' נאבד כו' הלשון דליתב לבן כו' מדכתיב כל חרם קדשי קדשים מלמד שהחרם חל אקדשי קדשים ועל קדשים קלים כו' כצ"ל:
ד"ה לאתויי שיפוי כו' במקדיש את הקורה כו' דאין מועלין בשיפוי ולא כו' שני גזרי עצים ומערכה כצ"ל:

דף לב.

חדושים

פרק יש בקדשי מזבח.
גמ' אמר רב הונא קדשי מזבח שהתפיסו כו' (מיימוני פ"ו מה' ערכין). ונראה דמסוגיא זו הוציא הרמב"ם ז"ל לפסוק כחכמים דס"ל דסתם חרמים לכהנים אפי' בקדשי מזבח כיון דאיתותב ר"ה וכמ"ש התוס' דכל הסוגיא אתיא אליבא דרבנן ודלא כמו שתמה בכ"מ עליו. ובערכין הארכתי בזה תראנו משם.
אותן חרמי כהנים ועוד התניא קדשי מזבח כו' כצ"ל. ור"ל דברייתא ראשונה מפרש דהקדש עילוי הוא לב"ה ומחרימין הוא לכהנים.
תוספות ד"ה חרמי כהנים כו' ואפי' למאן דלא מקיש כו' (נוסחא אחרת הי' להם בפירש"י וכפירש"י שלפנינו א"ש) אלא נראה לפרש למורי בדהיה כהן (ור"ל והכל שלו אפי' העילוי) והכא אתיא אפי' כמאן דלא מקיש. עכ"ל. ור"ל דא"ש גם למ"ד זה דאף מאן דלא

מקיש וס"ל דבמטלטלי יכול להחרים וקרקעות אינו יכול להחרים כי אחוזת עולם היא להם מ"מ ס"ל דבמטלטלי יכול ליתן לכל כהן שירצה. וכל זה תמצא מבואר בסוגיא דערכין (כ"ח ע"ב) בתוס' ד"ה כמאן דלא מקיש ודלא כפירש"י שם. ודו"ק.

ד"ה והאמר עולא כו' וכ"ש לחרמי כהנים כו' דא"כ תיקשי מתניתין דלעיל דאמר מקדישין כו' (ע"ב) עד שישומו אותה ומתחייב דמי שומא כו' כצ"ל ור"ל אע"פ שאינו נותן הדמים קודם השחיטה רק השומא תהיה קודם ק"ל:

בא"ד ואמאי הרי איכא איסורא כו' ועוד מצא רבי כו' דאמר המתפיס עולות לב"ה לא אמר כו' כצ"ל. ונראה דהשתא נוכל לפרש עיכוב גזברים שמעכבים עד שיפדו אותם בדמים לב"ה אלא דבע"כ המקשן מיתיבי דלקמן לא ס"ל כן לעולם אלא כפירוש קמא של התוס'. ודו"ק:

הגהות

גמ' חלב המוקדשין וביצי תורין כדתניא כו' וביצי תורין כו' כצ"ל:

אחד קדשי מזבח כו' (מיימוני פ"ד מה' תמורה).

ואם מתו יקברו כו' (מיימוני פ"ה מה' ערכין)

אמר לך רב הונא כי שיירה אהדא שיירה כו' שהתפיסן לב"ה מה שעשה עשוי כו':

תנן מקדיש אותו הקדש עילוי לב"ה ומחרימין לחרמי כהן לא אידי כו' כצ"ל:

ועוד התניא להדיא כו' קדשים ק"ל:

רש"י ד"ה חלב כו' נקיט תורים כו' ולא תורים כו' כצ"ל:

ד"ה חמור כו' דאע"ג דטמא הוא כו' כצ"ל:

ד"ה הקדש עילוי כו' לב"ה ואם נדבה כו' יתן לב"ה הד"א והס"ד:

ד"ה ומחרימין כו' כמו שפירשתי הס"ד:

ד"ה אם מתו כו' לא נפדו יקברו כו' כצ"ל:

ד"ה יפדו כו' טעמא בגמ'. הס"ד:

ד"ה גמ' לא עשה כו' כצ"ל:

ד"ה אהדא שייריה כו' מיעטא קרא הס"ד:

ד"ה ונתנייה כו' לא עשה כלום הס"ד:

ד"ה תרתי כו' משתי קדושות הס"ד:

ד"ה מאי לאו כו' לכהנים העילוי. הס"ד:

תוספות ד"ה ואפי' למ"ד כו' דשמא היינו זעירי כו' כצ"ל:

דף לב:

חדושים

תוס' ד"ה למעילה ק"ק כתיב כו' (כצ"ל) (ומ"מ) [ברכת הזבח: ומו'] אומר דאפי' כו' ולא ידעתי מה נסתפקו התוס' בזה (הדברים) [ברכת הזבח: דדברים] פשוטים הם לבר בי רב דחד יומא דלא מפקינן קרא מפשטי' אלא מהקדש עילוי מפקינן:

ד"ה אלא לרשב"ל כו' ואם מתו יפדו מיבעי לי'. ק"ק מנ"ל דילמא מיירי בקדשי מזבח כו' עכ"ל. וה"פ דמאי פריך דאם מתו יפדו מיבעי לי' דאי הוה אמר הכי (הוא) [ברכת הזבח: הו"א] אפי' דס"ל לרבנן דקדשי מזבח לא הוי בכלל העמדה והערכה ס"ל דיקברו דאין פודין כו' וא"כ הוי ס"ד דר"ש אתרווייהו פליג גם אקדשי מזבח דפודין וס"ל דקדשי ב"ה לא הוו וקדשי מזבח ג"כ לא הוו ומותר לפדות להאכילם לכלבים ולכך הוצרך לומר קדשי ב"ה כו' להורות דבקדשי מזבח מודו בא' מב' טעמים או משום דאין פודין או דבעו כו'. אמנם לפי מאי דמשני בבכורות (ט"ו ע"א) לא קשיא קושית התוס' דא"כ הו"ל למיתני אם נעשו טריפה יקברו ומדנקט מתו ש"מ דטעמם משום דבעי העמדה והערכה ובע"כ קאי לר"ל אקדשי ב"ה ולקמן אעתיק לשון הש"ס. ודו"ק נ"ל:

הגהות

גמ' המקדיש עולה לב"ה כו' (מיימוני פ"י מה' ערכין) עד שתפדה מדרבנן כו' כצ"ל:

בעל מום מעיקרו לא היה בכלל כו' (מיימוני פ"א מה' איסורי מזבח)

היינו דאיצטריך כו' ב"ה שמתו יפדו אלא כו'.

תנן ר"ש אומר קדשי כו' כצ"ל:

אם בהמה אשר יקריבו כו' (מיימוני שם ובפ"ה מה' ערכין):

רש"י ד"ה ומשני מדרבנן כו' לרבות חרמי כו' פורתא מעיל הס"ד:

ד"ה לרבות אימורי כו' דאמר קדשים קלים דלדידיה כו' כצ"ל נ"ל:

ד"ה מי קרבי כו' הקדש בעילוי הס"ד:

ד"ה שתי מעילות כו' ב"ה אלא מדרבנן הס"ד:

ד"ה ראויה כו' וראוי אי לאו כו' כצ"ל:

ד"ה ועוד כו' מום מעיקרו לא כו' דבעל מום מעיקרו למ"ד דרבנן כו' בעל מום אחר הקדש ול"ש כו' כצ"ל:

תוספות ד"ה מיתיבי כו' אבל ודאי מן התורה מתחייב (ולא יכול לעכב ק"ל) הוא כו' למ"ד קדשי בדק הבית מדאורייתא אלא אפילו למ"ד לא תפסי ה"מ בשר והשתא קשה

כו' לשם ופי' דלמ"ד תפסי היינו מקושיא כו' אלא אפי' למ"ד לא תפסי היינו מהכא כו' כצ"ל:
ד"ה אמר ר"י כו' יקברו קאי גם אקדשי קדשים כו' כצ"ל:
ד"ה ודברי הכל כו' מוכחא כל הסוגיא הס"ד:

דף לג.

הגהות

גמ' ממכילתא אחריתי מתו כו' בעלי מומין יקברו בד"א בקדשי בדק הבית אבל בקדשים יפדו ר"ש אומר תמימים כו' כנ"ל להגיה:
רש"י ד"ה ואמר רחמנא כו' כר' יוחנן ומהכא כו' כצ"ל:
ד"ה ור' יוחנן כו' רע בקדשי ב"ה קאי ומיהו כו' כצ"ל נ"ל:
ד"ה בין טוב לרע מיבעי לי' משמע דהוי כו' ואחד רע ושניהם שוין הס"ד וכצ"ל:
ד"ה מרישא כו' מזבח יפדו הס"ד:
ד"ה בבעל מום כו' ב"ה יקברו כו' הקדשו למומו כצ"ל והס"ד:
ד"ה הכי נמי כו' קדשי ב"ה נמי יפדו כו' לא היו כצ"ל והס"ד:
ד"ה לימא כו' שמעינן דאבעל מום כו' כצ"ל:
ד"ה אלא מיפך אפיך כו' ליכא מידי אלא דקתני כו' כצ"ל:
ד"ה בבעל מום כו' מום מעיקרו הס"ד:
ד"ה ניפלוג ר"ש כו' ש"מ בבעל מום מעיקרו איירי הס"ד:
ד"ה ה"נ כו' דיקברו הס"ד:
ד"ה לר"ל כו' ש"מ כו' בשלמא (הד"א) אלא לר"ל איכא למיבעי הס"ד:
(ד"ה הכא במאי עסקינן הא דקתני כו' יפדו ויאכלו הס"ד: ד"ה ר' מאיר כו') (שייך לע"ב):
תוספות ד"ה תמימים יקברו כו' מזבח לא היו בכלל העמדה והערכה ותמימים יקברו דאין כו' כצ"ל:
ד"ה הב"ע כו' אלא לדמיהם הס"ד:
ד"ה ר' שמעון בן לקיש כו' והך דלעיל משבשתא כו' וכרבנן דאמרו שהי' בכלל כו' ר"ש אומר תמימים יקברו כו' קדושת מזבח במה דברים אמורים בקדשי ב"ה (הד"א) אתאן לת"ק כו' אבל קדשי מזבח כו' ר"ש אומר תמימים יקברו אבל (ע"ב) בעלי מומין (הד"א) יפדו כו' אמר לך ר' יוחנן כו' תיובתא דרשב"ל ה"נ דפליג ר"ש כו' (כצ"ל) אחד קדשי מזבח יפדו בבעלי מומין דת"ק מיירי שהוממו אחר שהוקדשו (ואפ"ה ס"ל דיפדו ולא בעי העמד' ודלא כרשב"ל לר"ש. ק"ל) כצ"ל:

דף לג:

חדושים

גמ' א"ל האי דלא קתני הכי כו' וסיפא קתני אם מתו יקברו. עכ"ל. ובבכורות (ט"ו ע"א) פריך ממאי דס"ל דבעי העמדה והערכה דילמא משום דאין פודין לכלבים ומשני א"כ ניתני אם נעשו טריפה יקברו עכ"ל. ולפי"ז מתורץ נמי קושית התוס' דסוף (דף ל"ב ע"ב) ודו"ק:

ר"ש אומר חולין שנשחטו בעזרה ישרפו. אבל בקדשים שהפילה מודה לת"ק דיקברו דלא פליג עילוייהו וס"ל ג"כ (דבקדשים) [ברכת הזבח: דקדשים] ממעי אמן הן קדושים. ועיין בנדה (מ"א ע"א) בתוס' מ"ש בזה:

רש"י ד"ה להכי לא אמר רב כו' משום דרישא כו' מיתוקמא אפי' לרבנן. עכ"ל. ור"ל דרישא מיתוקמא אפילו לרבנן ומיירי בבעל מום מעיקרו ולא הוי דינן כקדשי ב"ה אלא כקדשי מזבח ונפדו לרבנן ודלא כמ"ש רש"י בסברת המקשן וכן כתב רש"י לעיל ד"ה ור"י אית לי' כו' ע"ש סיפא דקדם הקדישן למומם בקדשי מזבח לרבנן לר"ל יפדו וקתני דיקברו דלא כרבנן. וק"ל:

הגהות

גמ' ומוקמינן לה בשקדם הקדישן את מומם כו' כצ"ל:

וחכמים אומרים יפדו. עיין בזה בכ"מ (פ"א מה' איסורי מזבח דין י"א).

כדתניא המתפיס תמימים כו' (מיימוני פ"ה מה' ערכין).

מעיקרו וכ"ע ס"ל דבעל כו' מעיקרו דלא הוי כו' כצ"ל:

ואלו הן הנקברין כו' (מיימוני פי"ט מה' פסולי המוקדשין ופ"ה מה' תמורה):

כל הקדשים שנשחטו חוץ לזמנן כו' (מיימוני פי"ט מה' פ"ה):

רש"י ד"ה לר' יוחנן כו' והערכה לרבנן (הד"א) אלא לר' יוחנן קשה הס"ד:

ד"ה ובמתנות כו' וקיבה. הס"ד:

ד"ה ערלה מכלאים גמיר הס"ד:

ד"ה את כו' קאי אוכלים כו' ומשקים יקברו הס"ד והד"א:

ד"ה ומדליקין כו' תרומה. הס"ד:

תוספות ד"ה כדתניא כו' דסבר היו בכלל כו' דהוא רבנן דמתניתין קדשי מזבח היו מאן כו' דתנא דבי לוי דלעיל דבסוף כו' ובספרים כתוב כו' לר' יוחנן למה לו לומר כן כו' מכלל דת"ק מיירי בהן כצ"ל. (ר"ל גם בקדשי מזבח וכדאמרינן לעיל בשלמא לר"י כו' וק"ל):

ד"ה משום דחזי כו' שלא שינה במצותה תפדה הס"ד. ומ"ש בספרים למה נקט עד סוף הדבור ט"ס הוא ואין בידי לפרשו ולהגיהו:
ד"ה אלו הן כו' צריך עיון בשלמא בכלאי כו' כצ"ל:
ד"ה הנשרפין כו' ואומר מורי הרמ"ר כו'. ונראה דהתוס' גרסי במתני' הנשרפין אפרן מותר כו' וכמו שאכתוב לקמן בס"ד:

דף לד.

חדושים

רש"י ד"ה אשם תלוי כו' הוי חולין שנשחטו בעזרה לא דק ז"ל בלשונו דהא רבנן ס"ל ברישא דמתניתין דחולין שנשחטו בעזרה בעי קבורה ובכריתות פ' המביא אשם אמרינן משום דמיחזי כזבח פסול. וק"ל:
תוספות ד"ה ונשרפים מותרים קשיא הקדש (ונראה דה"ג ונשרפין מותרין אפי' דהקדש וניחא כו' ק"ל) וניחא אי גרסינן נשרפין אפרן מותר עכ"ל. נראה מדבריהם שהיו גורסים להדיא במתני' הנקברים אפרן אסור הנשרפין אפרן מותר וכדמשמע במתני' מדבריהם כמ"ש לעיל ולכך כתבו דאי גרסינן כן ניחא ואח"כ כתבו דאף דל"ג כן הגמ' נקט בתחלת דבריו כן אמתני' דכל הנשרפין שנאמר במתני' אפי' בהקדש דאפרן מותר כדי לאלומי הקושיא ודתניא נקיט הכי. נ"ל ודו"ק:
סליק פירקא.

הגהות

גמ' חטאת העוף הבאה על הספק כו' (מיימוני פ"ד ופ"ט ופי"ט מה' פסולי המוקדשין ופ"א מה' מחוסרי כפרה).
ורמינהו האורג מלא הסיט כו' (מיימוני פ"ג מה' בכורות)
אמר רב פפא בציפרתא כו' עיין בכ"מ פי' הרמב"ם על זה:
מ"ט משום דנקברין אפרן אסור כו' (מיימוני פי"ט מה' פ"ה):
עולת העוף שנתמצה כו' (מיימוני פ"ב מה' מעילה)
קתני מיהא אפר הקדש כו' כצ"ל:
דתניא ושמו בנחת כו' ושמו שם תהא גניזתו כצ"ל (מיימוני פ"ב מה' תמידין ומוספין):
רש"י ד"ה חטאת העוף כו' על הספק ואינה נאכלת כו' הד"א:
ד"ה כל הנשרפים כו' דילמא אתו אנשים ואשכח כו' כצ"ל:
ד"ה שנית כאן בשק כו' יש למחוק תיבת שנית:

ד"ה ליבטל ברובא דהא קתני שער נזיר ופטר חמור בשק במשמע מעט ממנו בבגד גדול של היתר כצ"ל. והוא נדפס באמצע העמוד שלא במקום הראוי לו:

ד"ה דם הנדה כו' תרווד רקב הס"ד:

ד"ה שנתמצה דמה כו' הפר ונטלן הס"ד:

ד"ה כל הנשרפין כו' מותר לכיבוס בגדים הס"ד:

ד"ה לעולם אסור ומיערב כו' (הד"א) ולא ליתני לעולם אסור ומפרש כו' אלהיהם וכתיב כו' הד"א:

תוספות ד"ה ונשרפים מותרים כו' חוץ לזמנו דאפרו מותר כו' דהקדש דאפרן מותר כו' כצ"ל:

סליק פירקא.

בעזרת אל נאזר בגבורה. סיימתי מסכת תמורה.